

A BIHARI
REF. EGYHÁZMEGYE
1928. ÉVI ÁPRILIS HÓ 25-ÉN ÉS 26-ÁN ORA-
DEA-NAGYVÁRADON, A TANITÓNŐKÉPZŐ-
INTÉZET DISZTERMÉBEN TARTOTT TAVASZI
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA :
AZ EGYHÁZMEGYE.

Nagys. Dr. Sarkadi Sándor



egyh. m. i. tanácsbíró

Nagyvárad.

A BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

1928. ÉVI ÁPRILIS HÓ 25-ÉN ÉS 26-ÁN ORADEA—NAGYVÁRADON, A TANITÓNŐKÉPZŐ-INTÉZET DISZTERMÉBEN TARTOTT TAVASZI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA :

AZ EGYHÁZMEGYE.



Nyomtatott Béres Károly könyvnyomdájában, Oradea—Nagyvárad. 1928

A bihari református egyházmegye 1928. évi április hó 25-én és 26-án Oradea—Nagyváradon, a tanítónő-képző-intézet dísztermében tartott tavaszi rendes közgyűlésének és bírósági ülésének

Tárgysorozata:

1. Megalakulás és a gyűlés megnyitása. [Imádkozik Vadai Béla esperes, megnyitó beszédet mond Telegdi József gondnok.] Előadó: Baka Béla.

2. Szavazatbontó-bizottság jelentése. Bartos Adorján egyházmegyei világi tanácsbíró eskütétele. Előadó: Baka Béla.

3. Felső egyházhatósági határozatok. Előadó: Baka Béla.

4. Esperes időszaki jelentése. Előadó: Baka B.

5. Farkas János kisszántói lelkésszé való választásának megerősítése. Előadó: Baka Béla.

6. Kiss Erzsébet pelbárthidai tanítóvá való választásának megerősítése és eskütétele. Előadó: Baka B.

7. Nagyvárad réti parochiális kör építkezési ügye. Előadó: Baka Béla.

8. Egyetemes lelkészértekezlet javaslatai: a) Szekták elleni védekezés. b) Gyülekezeti szegényügy intenzívebb felkarolása. c) Az „egyke” veszedelem elleni védekezés. d) Egyházi jellegű konferenciák tartása. Előadó: Kádár Miklós.

9. Dr Ujfalusi Sándor alapító-levele. Előadó: Kádár Miklós.

10. Paulik Béla nyüvedi lelkész lelkészi állásáról való lemondása. Előadó: Kádár Miklós.

11. Köröskisjenő kérelme új adókulcs bevezetése tárgyában. Előadó: Kádár Miklós.

12. Pelbárthidai építkezési ügy. Előadó: Kádár M.

13. Paptamási-i egyház kölcsönfelmondási ügye. Előadó: Kádár Miklós.

14. Révi és váradlessi missziói lelkészek jelentése. Előadó: Kádár Miklós.

15. Hodor István váradlessi lelkész missziói segély kérvénye. Előadó: Kádár Miklós.

16. Közs. taxák fizetésének ügye. Előadó: dr Soos I.

17. Kisszántói lelkészi díjlevél megerősítése. Előadó: dr Soos István.

18. Hegyközszáldobágyi lelkeszi díjlevél megerősítése. Előadó: dr Soos István.

19. Bihari 4-ik tanítói állás szüneteltetésének ügye. Előadó: dr Soos István.

20. Egyházi törvény revíziója. Előadó: Nagy V.

21. Kügy-pusztai iskolai ügy. Előadó: Nagy V.

22. Tanügyi bizottság jelentése. Előadó: Kiss K.

23. Belmissziói bizottság jelentése. Előadó: dr Bodnár Gábor.

24. Dr Bodnár Gábor lemondása belmissziói előadói tisztségéről. Előadó: Kádár Miklós.

25. Számvevőszék jelentése az egyes egyházközségek megvizsgált számadásairól. Előadó: Fodor J.

26. Számvevőszék jelentése az egyházmegyei számadás megvizsgálásáról. Előadó: Vargha László.

27. Az egyházmegye 1928. évi költségelőirányzata. Előadó: Vargha László.

28. Fodor József kérelme kölcsön-kamat visszafizetése tárgyában. Előadó: Vargha László.

29. Szücs László hegyközcseréi lelkesz kérelme mellékfoglalk. engedélyezése iránt. Előadó: Vargha L.

Birósági ügyek:

A) Felebbezés:

1. Zimányi Gyula révi lakos felebbezése az elnökség 207. sz. végzése ellen. Előadó: dr Soos István.

B) Közigazgatásiak:

1. Czina Sándor hegyközpályi-i tanító felebbezése adóügyben. Előadó: Könyves János.

2. Holkó József pelbárthidai lelkesz fizetési felebbezési ügye. Előadó: Udvarhelyi Béla.

3. Nagyvárad presbiterválasztás elleni felebbezés. Előadó: dr Ujfalusi Sándor.

C) Fegyelmi ügyek:

1. Paulik Béla nyüvedi lelkesz felfüggesztése. Előadó: Udvarhelyi Béla.

2. Dr Gyenge János nagyvárad volt segédlelkesz felfüggesztési ügye. Előadó: Baka Béla.

3. Dr Gyenge János fegy. ügye. Előadó: Baka B.

4. Jancsó Aladár jákóhodosi vallástanító-kántor fegyelmi ügye. Előadó: Udvarhelyi Béla.

A BIHARI RÉFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1928 április 26-án Oradea—Nagyváradon

tartott tavaszi rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Vadai Béla esperes és Telegdi József egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Major Gyula, Könyves János, Nagy Vilmos, Balajthy Jenő, dr Bodnár Gábor, Szücs László lelkészi;

Udvarhelyi Béla, Szűts Aladár, Török Győző, dr Sarkady Sándor, Bartos Adorján világi tanácsbírák;

Baka Béla, Kádár Miklós lelkészi, dr Soos István, Vargha László világi jegyzők;

Fodor József e. m. közig. pénztárnok;

Nagy Mihály, Zsigó Károly, Zöld Mihály tanító-képviselők;

Dr Czeglédy Miklós e. m. ügyész.

Az egyházközségek képviselőiben:

Biharról: Tarnóczi Lajos l., Mákocsi Gyula g.

Biharpüspökiből: Balajthy Jenő l., Szalaknai József g.

Biharszentjánosról: Könyves János l., Szilágyi Imre g.

Borsról: Bagoly Bertalan l., N. Varga Lajos g.

Élesdről: Vadai Béla l., Bikfalvy József pr.

Fugyból: Danka József l., Könyves Gáspár g.

Fugyivásárhelyről: Fodor József l., Bélfenyéri Gábor g.

Hegyközcseréskőszőlősről: Szücs László l., Szilágyi István g.

Hegyközkovácsiból: Bódogh János l., K. Szabó Ferenc g.

Hegyközpályiból: Kovács Antal l., ifj. Dull Lajos pr.

Hegyközsárdobágyról: Kovács Antal besz. l., Bancza József g.

Hegyközüjlakról: Szentimrey Dániel l., Bodó László pr.

Jákóhodosról: dr Bodnár Gábor l., Góbi Sándor g.

Kisszántóról: Tunyoghi János beszolg. l., Szappanos Zsigmond g.

Köröskisjenőből: Székely Ernő l., Kis Mihály g.

Mezőtelegről: Baka Béla l., Báthori Zsigmond g.
 Mezőtelkiből: Nyeste István l., Berecz József g.
 Nagykakucsról: Kulcsár Andor beszolg. l., Szilágyi
 Sándor pr.
 Nagyszántóról: Tunyoghi János l., Gáli Imre g.
 Nagyváradról: Sulyok István, Csernák Béla, Kiss Károly
 lelkészek, dr Thúry Kálmán, dr Olasz Béla, Papp
 Sándor vil. képviselők.
 Nyüvedről: Tarnóczi Lajos besz. l., Farkas Lajos g.
 Örvédről: Biró Ferenc l., Pless Sándor g.
 Paptamásiból: Major Gyula l., E. Tóth Vince g.
 Pelbárthidáról: Holkó József l., Szoboszlai József g.
 Pósalakáról: Babicsák József l., -----
 Pusztajlakról: Kádár Miklós l., Kálmán Sándor g.
 Révről: Kulcsár Andor l., Juhász János g.
 Siterről: Barcsa Mihály l., R. Varga Lajos g.
 Szalárdról: Surányi Lajos l., Kovács Sándor g.
 Váradlessről: Hodor István l., Góz János pr.

1. szám. Vadai Béla esperes magasszárnyalásu
 imádsága után Telegdi József egyhm. gondnok megem-
 lékeztén az egyetemes egyházunkat érintő események-
 ről, — kegyeletes szavakkal áldozva az elhunyt Ferencz
 József unitárius püspök emlékének, a megjelent tagok
 szíves üdvözlésével

az egyházmegye tavaszi rendes köz-
 gyűlését megnyitottnak nyilvánítja.

Az esperes imádsága emlékezet okáért ide iktatva.

Világoknak teremője, fenntartója és bölcs igazgatója,
 Atyánk a Jézus Krisztusban! A te véghetetlen erődet és
 csodálatos hatalmatat érezzük e világon mindenütt. A nap-
 sugárban libegő porszem, a Libanon magas cédrusa, a
 harmatgyöngyötől csillogó parányi fűszál s az égbenyuló
 bércek hófödte csúcsa mind a te hatalmasságodról beszél
 nekünk.

A tündöklő nap, mely fejünk felett szétszórja a nagy
 mindenségben éltető arany sugarát s tavasznak jöttével
 áldott melegével a virágoknak ezer meg ezer színpompájá-

val
föld
gyo
róna
csát
[10

hog
hide
tern
erői
és

vilá
meg

hitü
lám

gód
segi

szó

lön
tek
hog
teni

te s
Élet
bel
refe
vivi
nak
teki
aty
hoz
ism
dat

val ékesíti fel a természetnek püsztá templomát, a megújuló föld, mely hosszú álma után lerázva magáról a télnek fagyos bilincseit, mindenütt virulást, életet mutat, mind Te rólad s arról beszél nekünk, hogy „ha te a te lelkedet kibocsátod, mindenek megújulnak és megújítod a földnek színét“, [104. Zsolt. 30]

Áldott légy jó Atyánk, égnek és földnek hatalmas Ura, hogy isteni erőddel elűzted fejünk felől a hosszú télnek hideg, ködös napjait s megdobbantottad a halottnak látszó természetnek szívét s megindítottad a földnek ama titkos erőit, amelyeknek megindulására új vágyak, új remények és új akarások fakadnak a mi szívünkben is.

Tudjuk Atyánk, Istenünk, hogy nemcsak a természet világában, hanem az erkölcsi élet világában is te vagy a mi megtartónk és bölcsen igazgatónk.

Tudjuk, érezzük Atyánk, hogy te voltál minden időben hitünknek erős sziklavára s reménységünknek sugárzó lámpa-tornya.

Alázattal esedezve kérünk, hitünk karjaival beléd fogódzunk, ne, óh, ne vond meg tőlünk most sem a te megsegítő kegyelmedet.

Küzdelmes jelenünk, hányt-vetett életünk rögzös utaira szórjad a te isteni erődnél csodás fényességét.

Mutasd meg a te megtartó, segítő, felemelő erődöt különösen most, amidőn egyházi életünk hajója kemény szirtek s hullámozó vizek felett evez. Értesd meg velünk Atyánk, hogy mostoha sorsunk nehéz napjaiban is közelvaló Istenünk vagy te minekünk!

Vonj minket Uram mind erősebben magadhoz és a te szent Fiadhoz, hogy ő legyen előttünk „Út, Igazság és Élet“. Hozd nagyobb, erősebb buzogásba egyházi életünk belső, rejtett forrásait. Tedd e mi sokat szenvedett magyar református Sionunkat Krisztusnak élő egyházává s megvívhatatlan erősséggé. Űzd szét fejünk felől az aggodalmaknak sötét, terhes fellegeit s láttasd meg velünk a te reánk tekintő jóságos Atyai arcodat. Biztass meg bennünket a te atyai szózatoddal, hogyha téged igazán szeretünk, ha te hozzád hiven ragaszkodunk, meg fogsz áldani bennünket ismét jó kedvvel és bőséggel, felénk nyújtod védő karjaidat s szent szárnyaiddal befedezel minket!

Közelebbről pedig Atyánk Istenünk, ihlesd meg a mi

*a málodak
színdoboz
Károlyi*

szívünket és ajkunkat a te szent Lelkednek csodálatos erejével, hogy mi, akik hivatásunk szerint mostan tanácskozássra összegyülekeztünk, bölcsességgel, igazsággal, egyetértéssel és égő szeretettel úgy munkáljuk Sionunk szent ügyét, hogy ez által is épüljön bennünk, közöttünk és általunk a te szent országod, nagy nevednek dicsőségére. anyaszentegyházunk javára s a mi lelkünknek idvességére. Amen.

2. szám. A tárgysorozat fölvétele előtt az Ügyrend alapján az esperes kéri, hogy a szalárdi egyház építkezési ügyét a közgyűlés tárgyalás alá bocsátani sziveskedjék.

Közgyűlésünk az ügy tárgysorozatba való felvételét engedélyezi.

3. szám. Távolmaradásukat kimentették: dr Újfalusi Sándor világi tanácsbíró és Pósalaka világi képviselője.

Közgyűlésünk nevezettek távolmaradását igazolja.

4. szám. A szavazalbontó-bizottság f. évi január hó 16-án felvett jegyzőkönyvében jelenli, hogy 30 egyháztól beérkezett 36 érvényes szavazattal világi tanácsbírónak egyhangulag Bartos Adorján jákóhodosi földbirtokos választott meg.

Az egyházmegye közgyűlése a választás eredményét örömmel veszi tudomásul és Bartos Adorján urat világi tanácsbírónak nyilvánítja. A hivatali eskü letétele után az esperes szívből jövő szavakkal üdvözli a megválasztottat, aki meghatottan kötelezi magát arra, hogy az egyházmegyének buzgó munkása leend.

5. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 125—1927. sz. határozatában értesíti az egyházmegyét, hogy zsinattartási költségek címén az 1928. évre lélekszám után 1 (egy) leies adót vet ki.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

6. szám. A bihari egyházmegye 65—1927. sz. felterjesztésével kapcsolatban egyházkerületi közgyűlés 130—1927. sz. alatt határozza, hogy a bihari egyházmegye „főtörvényszék” felállítása tárgyában beadott kérelmét a zsinat előkészítésével megbízott 12-es bizottságnak kiadja.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

7. szám. Egyházkerületi közgyűlés 196—1927. sz. határozatával Tatár Zoltán volt nagyváradi presbyter megerősített alapító-levelét levéltárba helyezni rendeli.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

8. szám. 123—1927. sz. alatt felhívja egyházkerületi közgyűlés a köztartozásokat kanonika-vizitáció alkalmával beszédő egyházmegyéket, hogy mindenkor a f. évi járulékokat szedjék be a hátralékokkal együtt.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

9. szám. Egyházkerületi közgyűlés 162—1927. sz. határozatában felhívja a középiskolával bíró városok lelkészi hivatalait, hogy a megalakított biblia-körökről terjesszenek be kimutatást.

Amennyiben elmulasztotta volna, a nagyváradi egyházközséget utasítja közgyűlésünk a kimutatás beterjesztésére.

10. szám. A konfirmációi kérdések tárgyában, egyházmegyék véleménye alapján az egyházkerületi közgyűlés 160—1927. sz. alatt határozza, hogy ezen túl csak a 14-ik életével betöltött gyermekek, — illetve: ahol a mindennapos iskola VII osztályúvá fejlesztetik. — az utolsó osztályba járó növendékek konfirmáljanak. Hogy az előkészítés annál eredményesebb legyen, az előkészítés az iskolai év elejétől áldozócsütörtökig tartson és azt mindenütt a lelkész végezze. A konfirmálás ideje kisebb gyülekezetekben áldozócsütörtök délután legyen, amely esetben a konfirmáltak pünköstkor járulnak először az úrasztalához. A nagyobb gyülekezetekben csak a vizsga tartassék áldozócsütörtök délután,

a konfirmálás pedig az ulána következö vasárnap, amikor a konfirmáltak azonnal urvacsorát vesznek. Az egyöntetü konfirmációi kálé iránti javaslat felett a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés határoz.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

11. szám. Egyházkerületi közgyűlés a nagyváradi református tanítónőképző-intézet vagyonának tulajdonjoga tárgyában kelt 52—1927. sz. határozatát a bihari egyházmegye 63—1927. sz. felterjesztése ellenére joghatályában továbbra is fenntartja.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

12. szám. A 168—1927. sz. egyházkerületi határozattal kapcsolatban főliszteletü Püspök úr 1228—1928. sz. alatt értesíti a bihari egyházmegye esperesét, hogy a káplánkéres tárgyában intézett felterjesztésére a kultuszminiszter 11779—1928. sz. leiratában azt a választ küldötte, hogy költségvetés hiánya miatt a kérelemnek eleget nem tehet.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kultuszminiszter hivatolt számu leiratával szemben újabb felterjesztéssel él a Püspök ur utján a következö határozatban:

Ismétellen kéri egyházmegyei közgyűlésünk a bihari egyházmegye espere részére a káplántartási jogot és államségélyt abból az egyszerü és világosan érthetö okból kifolyóan, miszerint egy közel félszázezer lelket számláló egyházmegyének adminisztrálása eminensen megkívánja segéderönek az alkalmazását. Egyházmegyei közgyűlésünk nem teheti magáévá a kultuszminiszter költségvetéshiányi érvelését, abból a kormányzat részéről világszerte publikált okból, mely szerint a valláserkölcsi alapon álló román kormányzatnak elsőrendüen kötelessége az elismert kultuszügyeknek erkölcsi felkarolása és anyagi támogatása is. Azon-

ban addig is, míg a bihari egyházmegye esperese jogszerinti káplántartási engedélyt nyer: közgyűlésünk az esperes káplántartási segélyét évi 20,000 leire felemeli.

13. szám. Egyházkerületi közgyűlés 136—1927. sz. határozatában napirendre tér Kuki Zoltán bihari református igazgató-tanulónak a bihari egyházmegye 1927. évi április 28-án szám nélkül hozott határozata ellen beadott felebbezése felett, minthogy a sérelmezett határozatban nem fegyelmi büntetésről, hanem csak az egyházmegye jogkörébe tartozó figyelmeztetésről van szó.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

14. szám. 121—1927. sz. határozatában utasítja a kerületi közgyűlés a középiskolák és elemi iskolák fenntartóit, hogy a tanulók után esedékes évi 5 leies járulékokat a folyó 1927—28-ik iskolai évről haladéktalanul, — jövőre pedig minden év november 1-ig szolgáltatassák be az egyházkerületi pénztárba; a közigazgatási járulékot az 1928. évre lélekszám után 1 leu 50 baniban állapítja meg.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

15. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 116—1927. sz. alatt hozott határozatában utasítja az egyházmegyét, hogy egyházunk jövőjét szolgáló, nagy horderejű neveltetési adót be nem szolgáltató egyházközségekkel szemben a törvény teljes szigorával járjanak el.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

16. szám. Ugyancsak 116—1927. sz. alatt arra is utasítja a kerület az egyházmegyét, hogy a közönségesen „egyke” néven ismert betegségről tegyenek jelentést és a betegség terjedésének akadályozása végett egyházunk és fajunk érdekében minden lehetőet elkövessenek.

A kerületi határozat tudomásul szolgál.

17. szám. Egyházkerületi közgyűlés 166—1927. sz. határozatában utasítja a bihari egyházmegye közgyűlését, hogy a szórványokban lakó hivek teherviselésére tegye meg a szükséges és célravezető lépéseket.

Egyházmegyei közgyűlésünk elhatározza, hogy az e tárgyban kiküldött egyházkerületi bizottság javaslatát magáévá teszi és elkötelezi a szórványokban lakó hiveket, hogy az istentisztelet megtartása végett megjelenő lelkész részére legalább is fuvart adjanak.

18. szám. A 165—1927. sz. egyházkerületi határozat felhívja az egyházmegyéket, hogy a belmissziói bizottságok tagjainak, elnökének és előadójának neveit terjesszék fel a püspöki hivatalhoz, illetve, ahol még nem tették, alakítsák meg.

Közgyűlésünk a kerületi határozat végrehajtásával esperest megbizza.

19. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 161—1927. szám alatt felhívja a bihari és érmelléki egyházmegyéket, hogy az alsó- és felsődernai misszió ellátására nézve hozzanak határozatot és terjesszék fel a tavaszi kerületi gyűlés elé.

Egyházmegyei közgyűlésünk elhatározza, hogy amennyiben az érmelléki egyházmegye beleegyezik, készséggel hajlandó lelki gondozás és fennhatóság alá venni az alsó- és felsődernai missziói kört.

20. szám. Olvaslatott az esperes időszaki jelentése.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Legutóbbi közgyűlésünk óta egyházmegyénk gyülekezeteinek külső és belső életében mélyebbre ható változások nem történtek ugyan, mindazonáltal nem állithatjuk, hogy egyházi életünk a nyugodt tó vizének sima felületét mutatná, mert éppen egyházmegyénk centrumában egyik megtévedt, egyházához hűtlen s önös céljait szolgáló lelkész által beledo-

bott
moz
Nem
tel
itelt
felfe
utal
ket
den
zés
ban
mer
moz
egy
növ
lelk
egy
még
cso
deli

lelk
byt
a b
indi
ráh
ház
áld
hog
írár
utjá

óta
jöv
elő

vilá
bet

roz
ügy

bott kő azt olyan hullámozásba hozta, hogy a hullámgörbék mozgása érezteti hatását nagyobb, szélesebb körzetben is. Nem akarok hosszabban foglalkozni itt ezen szomorú esettel — dr Gyenge János volt nagyváradi segédlelkész felett ítélt már az egyházmegyei bíróság, ítélt a józan, kálvinista felfogás s ítélni fog a történelem. Tisztán röviden csak arra utalok, hogy az őrtoronyban éber figyelemmel kell lennünk, kettőzött erővel kell a lelki élet terén munkálkodnunk, mindent el kell követnünk, hogy történelmi tradíciók megőrzése mellett Krisztus élő hatalom legyen a mi egyházunkban; fokoznunk kell a hittestvéri közösségnek az érzetét, mert félő, hogy ezen khaotikus korban élő s a szektárius mozgalmak és kilengéseknek kedvező időben, hiveinknek egyházunktól való elpártolásának veszedelme még inkább növekedni fog s ha nem vértessük fel magunkat kellőleg lelki, szellemi fegyverzetrel, ha szellemi életünk minden egyes forrását nem hozzuk erősebb buzogásba, hitéletünk még inkább elvékonyul, hiveinknek egyházunkhoz való kapcsolódása még jobban meglazul s az elragadozás veszedelme még inkább növekedni fog.

E helyről és ez alkalommal arra kérem! azért főleg lelkésztársaimat, kipróbált világi vezető férfiainkat s a presbyteriumokat, hogy a cura pastoralis intenzív gyakorlásával, a belmissziói munkálkodás szélesebb körben való megindításával, hiveinkkel való személyes érintkezéseikkel és ráhatásukkal, kálvinista őseink sziklaszilárd hitével, egyházukhoz való törhetetlen ragaszkodásukkal, hűségükkel és áldozatos szeretetükkel kövessenek el mindent arra nézve, hogy a bomlás veszedelme teljesen elhárítható s a beteges irányzat ereje és hatása idejében megállítható romboló útjában.

Ezeknek előrebocsátása után legutolsó közgyűlésünk óta elnöki hatáskörben tett intézkedéseimről s közgyűlési jóváhagyást igénylő ügyekről a következő tiszteletteljes előterjesztésemet teszem meg:

1. A múlt gyűlésről távol maradt pósalakai egyház világi képviselőjét igazolásra felhívtam, ki is távolmaradását betegségére hivatkozással hiteltérdemlőleg igazolta.

2. Egyházmegyei közgyűlésünk 92—1927. számú határozata alapján a bihari negyedik tanítói állás szüneteltetése ügyében, elnöktársam akadályoztatása miatt Kiss Károly

lelkésztársammal a helyszínen megjelentünk, a vizsgálatot megejtettük, melynek eredményeként jelentem, hogy mivel a tényleg beiskolázott növendékek vezetésére a 3 működő tanerő elegendő s mivel az iskolai törvény értelmében szeptember 10-ike után iskoláinkba növendékeket felvenni csak kivételes esetben lehet, az 1927—28-ik tanévre, az egyház szomorú anyagi helyzetét s belső nehéz állapotát is tekintve, megengedhetőnek véleményeztük a negyedik tanítói állás betöltésének a szüneteltetését a különben is csonka iskolai évre. Föltétlenül szükségesnek tartja azonban a bizottság, hogy a beiskoláztatás a jövőben a hivek személyes felkeresése és felhívása mellett nemcsak Biharon, de összes felekezeti iskoláinkban, főleg ahol állami iskola is van, a legnagyobb buzgalommal és energiával, az iskolai törvények szigorú szem előtt tartásával történjék s továbbá, hogy Biharon nagy egyházi és faji érdekeink szolgálatára a jövő iskolai évben a IV-ik tanszék föltétlenül betöltessék.

3. Elnöktársammal a biharpüspöki-i presbyteriumnak 51—1927. s a közgyűlésnek 53—1927. sz. alatt névszerint hozott határozatai alapján, mely szerint a régi fiúiskolának 2 tantermét ifjúsági összejövetelek s ref. olvasó kör céljaira mintegy 35—45.000 Lei költséggel az egyházközség házilag átalakítja, tekintettel az ügy fontosságára s az építkezésnek sürgősségére, továbbá arra, hogy az átalakítási költségekről gondoskodva lett, az egyházmegyei közgyűlés utólagos jóváhagyása mellett az elnökségi engedélyt megadtuk s csak örömről s elismerésünkről adhatunk kifejezést, hogy a biharpüspöki-i egyházi vezetőség s a hivek nemes és magasztos célú törekvéseikkel a többi egyházközségeknek is jó példát mutatnak.

4. Legutóbbi közgyűlésünk óta a lelkesi karban a következő változások történtek:

Őszinte részvétellel jelentem első sorban, hogy Bokross Benedek hegyközsáldobágyi lelkész, egyházmegyénk lelkesi karának Nestora, életének 88-ik, hegyközsáldobágyi lelkesi szolgálatának 55-ik évében rövid szenvedés után f. év január 13-án az Urban csendesen elszenderült. Temetésén a környékbéli egyházközségek lelkeszei megjelentek. Koporsójánál Csernák Béla nagyvárad-i lelkész, egyházkerületi főjegyző s Kovács Antal hegyközpályi-i lelkeszek

szolgáltak. Bokross Benedekkel egy puritán lelkű és életű s a kötelesség teljesítés s mindhalálig hű lelkipásztor szállt le a sirba. Áldott emléke közöttünk élni fog. Indítványozom, hogy egyházmegyénk örökítse meg jegyzőkönyvünkben emlékét, családjának pedig fejezze ki részvétét.

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy Bokross Benedek elhalálozásával pásztor nélkül maradt hegyközsáldobágyi egyházközség adminisztrálásával a kegyeleti félévi időtartamra Kovács Antal hegyközpályi-i lelkész urat rendeltem ki helyettes lelkészül. Minthogy pedig a lelkészi díjlevél ügye rendezésre várt, dr Bodnár Gábor egyházmegyei tanácsbíró urat kértem fel és bízam meg, hogy azt a helyszínen eszközölje.

Ezen díjlevél-ügy tárgyalásunk során külön pont alatt előterjesztést nyer.

5. A kisszántói lelkészi díjlevél ügyének a helyszínen való rendezésével, mivel a presbyterium többszöri felhívásomra az egyházi törvény ide vonatkozó szakaszait mellőzte, Balajthy Jenő és dr Sarkady Sándor tanácsbíró urakat kértem fel és bízam meg, kik is a helyszínre kiszállva, megbízatásuknak eleget tettek. Ezen díjlevél-ügy tárgysorozatunkban külön pont alatt szintén szerepel s tárgyalás alá kerül.

Ezzel kapcsolatosan jelentem, hogy kisszántói lelkésszé egyhangu választással Farkas János székelyabódi rendes lelkész lett megválasztva. Minthogy a választással megbízott Könyves János és Udvarhelyi Béla tanácsbíró urak jelentéséből, a választási jegyzőkönyvből a választást a törvénnyel megegyezőnek találtam s ellene felebbezés nem adatott be, fent nevezett lelkésznek a concessát megadtam s a választást megerősítésre ajánlom.

6. Legutóbbi közgyűlésünk óta egyházmegyénkben segédlelkészi minőségben elhelyezést nyertek Kiss Ferenc Nagyváradon Sulyok István püspök ur mellett, Nits István III. éves kolozsvári theologus Surányi Lajos szalárdi lelkész ur mellett. Szabó Lajos püspöki segédlelkész, megválasztott szentjebbi lelkész pedig a réti parochiális köri lelkészi teendők végzésére nyert felhatalmazást, a már jól ismert okok miatt.

7. A tanítókarban a múlt gyűlés óta a következő változások történtek: Hozzájárultam s felhatalmazást adtam

arra, hogy Tatár Ilona Nagyváradon, Tompa Róza okleveles tanítónő Örvénden, Kabai Eszter szintén okleveles tanítónő Biharpuszpökiben az 1927–28. iskolai évre helyettes tanítói minőségben alkalmazást nyerjenek.

Bagics Lajos pelbárthidai kántor-tanító eltávozásával megüresedett állásra Kiss Erzsébet okleveles tanítónő lett megválasztva. A választást, mivel azt a törvénnyel meg egyezőnek találtam, megerősítettem.

Nem erősíthettem meg Misztiss János hegyközpályi-i kántor-tanító eltávozásával megüresedett s helyébe rendes kántor-tanítóul megválasztott Kelemen Pál választását, minthogy nevezett tanítónak a képesítő vizsgája hiányzik; így csak az 1927–28. iskolai évre ideiglenes tanítóként való alkalmazásra adtam meg az engedélyt.

Hozzájárultam ahhoz, hogy a pósalakai egyházközség Bulbuk Ilona okleveles tanítónőt alkalmazza az 1927–28. iskolai évre helyettesül, mivel Neumann Ede, eredeti nevén Dőri Ernő megválasztott tanító, minthogy okirathamisítás és eltulajdonítás ténye lett rábizonyítva, át lett adva igazságszolgáltatás végett a polgári hatóságnak.

8. Sajnálattal kell az Elnökség azon intézkedéséről jelentést tennem, mely szerint Paulik Béla volt nyüvedi rendes lelkész, mivel esperesi engedély kikérése nélkül gyülekezetétől hónapokig távol volt, magáról életjelt nem adott s minthogy az egyházi és iskolai élet úgy Nyüveden, mint a hozzátartozó [filiában] Kügyön valósággal züllésnek indult, 34–1928. sz. Elnökségi végzéssel lelkészi állásától elnöktársammal felfüggesztettük s az egyházi és iskolai ügyek vezetésével Tarnóczi Lajos bihari lelkész urat biztuk meg és hatalmaztuk fel, ki is teljes energiával igyekszik a rendet helyreállítani.

9. A nagyváradai inspector şef. 1215–1928. sz. értesítése, továbbá a püspöki hivatal 1150–1928-II. sz. leirata alapján a bihari ref. egyház tanító karát a növendékek hiányos tudása s a módszertelen tanítás miatt megintettem, nyomatékosan figyelmeztetvén őket arra, hogy mindezen mulasztások miatt a jövőben büntetésre ok ne legyen.

10. Végül a szomorú, lelkünket mélyen deprimáló jelek után két örömdetesebb jelenségről számolok be a nagytiszteletű és nagyságos egyházmegyei közgyűlésnek. Az egyik a nagyváradai egyházközségnek ama nagyobb

mén
féle
par
doz
byt
vár
má
ker
lak

neh
mé
neh
for
sát
köz
byt
rég
tan

ese
utja
lajo
me
me

há
ka
tat

ke
uj
éle
jó

eln
ne

mérvű megmozdulása, mely szerint a dr Gyenge János-féle egyház megtámadás ellensúlyozása, a negyedik parochiális körben lakó hiveknek intenzívebb lelki gondozása és a szakadás elleni védekezés céljából a presbyterium és egyházközségi közgyűlés elhatározta, hogy a város által adományozott s telekkönyvileg az egyház nevére már átírt telken mintegy 850.000 Lei költségelőirányzat keretében egy imaházát és ezzel kapcsolatosan egy lelkeszi lakást szándékozik építtetni.

Tekintettel arra, hogy a nagyváradi ref. egyházközségnek, részint egyházi, részint kulturális téren nagy teljesítményeket kell eszközölni, figyelembe véve továbbá a mai nehéz, szinte nyomasztó gazdasági helyzetet s az áldozati forrásoknak, rajtunk kívül álló okok miatti megvékonyodását, nagy elismeréssel kell adóznunk a nagyváradi egyházközség vezetőségének s hivatása magaslatán álló presbytériumának, hogy részint a bajoknak eliminálása, de főleg régi tervének megvalósítása végett áldozatkészségének ilyen tanujelét adta.

A másik örvendetesnek látszó jelenség a váradlessi eset, ahol a lelkeszi javadalmat képező s az agrárreform útján kisajátított 32 kat. hold ingatlan földnek az egyház tulajdonába való áthelyezése felől jó reménységben lehetünk, mely ügynek javunkra fordításában Vargha László egyházmegyei jegyző s kerületi ellenőr ur serényen buzgólkodik.

Rövid jelentésemből is láthatja a mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés, hogy egyházi életünk valósággal kaleidoszkopszerű. Itt sötét színek árnyalatával, amott biztatóbb képek színesebb vonásaival találkozunk.

Tartsuk továbbra is erősen az eke szarván a kezünket, irtogassuk nagy buzgalommal a gyomokat, szántsunk új barázdákat, hintegessük továbbra is a lelki-szellemi életnek jó magvait, erős a hitem, hogy akkor a nemes, jóízű gyümölcs nem fog elmaradni.

Ezeknek előterjesztése után jelentésemben felsorolt elnöki intézkedéseimnek helybenhagyását s közgyűlésünknek bölcs határozatait kérve, kiváló tisztelettel vagyok

Élesd, 1928. április 20.

alázatos szolgája :

Vadai Béla,

esperes.

Az időszaki jelentés alapján :

1) Közgyűlésünk a pósalakai egyház világi képviselőjének múlt gyűlésről való távolmaradását a felhozott indok alapján igazolja.

2) Az egyház anyagi helyzetére és belső nehéz állapotára tekintettel tudomásul veszi folyó iskolai évre a bihari negyedik tanítói állás szüneteltetését azzal a határozott utasítással, hogy Biharon nagy egyházi és faji érdekek szolgálatára a jövő iskolai évben a 4-ik tanszék föltétlenül belöllessék.

És e határozatával kapcsolatban utasítja közgyűlésünk a felekezeti iskolákat fenntartó egyházak presbytériumait, hogy a gyermekek beiskoláztatása a jövőben az iskolai törvények §-ainak szigorú szemelöltt tartásával, a hívek személyes felkeresése és felhívása mellett a legnagyobb buzgalommal és energiával történjék.

3) Helybenhagyólag veszi tudomásul elnökségnek azon engedélyét, mely szerint a biharpüspöki-i egyház presbitériuma felhatalmazást nyert arra, hogy a régi fiúiskolának 2 tantermét ifjúsági összejeveledek és református olvasó kör céljaira átalakíthatja.

4) Öszinte részvéttel értesül közgyűlésünk Bokross Benedek hegyközszáldobági lelkész haláláról, aki a száldobági egyháznak 55 esztendőn keresztül buzgó lelkipásztora volt. Emlékét jegyzőkönyvünkben megörökítvén, — közgyűlésünk a család előtt hálás kegyeletének részvételben ad kifejezést.

5) Tudomásul veszi esperesnek a hegyközszáldobági és kisszántói lelkészi díjlevelek ügyében kiadott rendelkezéseit.

6) Közgyűlésünk Farkas János volt

székelyabódi lelkészt kisszántói lelkészi minőségében szíves örömmel üdvözl.

7) Tudomásul veszi, hogy legutóbbi közgyűlésünk óta egyházmegyénkben segédlelkészi minőségben elhelyezést nyertek: Kiss Ferenc Nagyváradon, Nits István 3-ad éves theológus Szalárdon, Szabó Lajos megválasztott szentjobbii lelkész Nagyváradon a réti parochiális körben szintén segédlelkészi minőségben.

8) Tudomásul veszi közgyűlésünk, hogy a folyó iskolai évre helyettes tanítókul alkalmaztattak: Tatár Ilona Nagyváradon, Tompa Róza Örvénden, Kabai Eszter Biharpüspökiben, Kelemen Pál Hegyközpályiban, Bulbuk Ilona Pósalakán.

9) Helybenhagyólag veszi tudomásul az elnökség intézkedését, mely szerint az esperesi engedély nélkül hónapokig távol volt és magáról életjelt nem adott Paulik Béla volt nyüvedi lelkészt állásától felfüggesztette, — megbízatván a nyüvedi egyházi és iskolai ügyek vitélével Tarnóczi Lajos bihari lelkész.

10) Törvényes következmények terhe alatt megfigyelmezteti közgyűlésünk a növendékek hiányos tudása és a módszeretlen tanítás miatt megintésben részesült bihari tanítói kart, hogy kötelességeiket fokozottabb buzgalommal teljesítsék.

11) Örömteljes elismeréssel adózik egyházmegyei közgyűlésünk a nagyváradi egyház presbyteriumának abból az alkalmából, hogy a mai nehéz viszonyok között a hitélet erősítése céljából a réti parochiális körzetben imaházat és lelkész lakot épített.

12) Köszönetét fejezi ki közgyűlésünk Vargha László e. m. világi jegyzőnek a váradlessi egyház érdekében kifejtett buzgó munkásságáért.

21. szám. A kisszántói egyházközség f. évi március hó 18-án tartott lelkészválasztó közgyűlése, az egyházi törvények vonatkozó §-ainak szoros betartásával lelkipásztorául egyhangulag Farkas János székelyabódi lelkészt választotta meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk Farkas Jánost kisszántói lelkészi állásában végleg megerősíti; lelkipásztori munkálkodására Isten gazdag áldását kérve, úgy őt, mint a választó egyházközséget elkötelezi a bekebelezési díjaknak befizetésére.

22. szám. A pelbárhidai presbytérium 1927. évi október hó 6-án tartott gyűlésében a kántortanítói állásra egyhangulag Kiss Erzsébet okleveles tanítónőt választotta meg.

Közgyűlésünk Kiss Erzsébetet pelbárhidai kántortanítói állásában megerősítvén, tőle a hivatali esküt kiveszi, elkötelezvén őt és a választó egyházközséget a bekebelezési díjaknak befizetésére.

23. szám. A nagyvárad református egyházközség a dr Gyenge János-féle egyházmegtámadásból kifolyólag a negyedik paróchiális körben lakó reformátusok intenzívebb lelki gondozása és a szakadás elleni védekezés céljából szabályszerűen meghozott presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatában kéri, hogy mintegy 850.000 lelt kitevő költségelőirányzat keretében a város által adományozott és telekkönyvíleg az egyházközség nevére már átírt telken egy imaház és vele kapcsolatosan egy lelkészi lakást építhessen.

Közgyűlésünk benső örömmel értesül a nagyvárad református egyházközség imaház és lelkészlaképitési határozatáról. — Amikor elismerését fejezi ki a nagyvárad református egyházközségnek, hogy a mai nehéz viszonyok között teljes erővel munkálják az egyház lelki és anyagi előmenetelét: közgyűlésünk engedélyt ad az építkezés haladéktalan

árcius
gyházi
lelki-
abódi

arkas
égleg
lására
mint
ezi a

. évi
llásra
álás-

pel-
gerő-
elkö-
séget

zség
olyó-
usok
véde-
ri és
hogy
ében
ház-
vele

esül
és
ikor
ház-
yok
ház
ünk
alan

megkezdésére azzal a felhatalmazással, hogy az építkezés költségeinek fedezése céljából az egyházközség 600.000 lei kölcsönt felvehet.

24. szám. Tárgyaltatott a lelkészértekezlet felterjesztése kapcsán a szekták veszedelme s az ellenük való védekezés kérdése.

Községülésünk a szekták ellen való küzdelemre nem jelöl meg határozott utmutatást, hanem általánosságban felhívja a lelkészeket, hogy azt a helyi sajátlagos körülmények figyelembe vételével általános, lelkiismeretes pásztorális munkák (biblia körök, vasárnapi iskola, a hívek látogatlása stb.) bevezetésével intenzív módon kezdjék meg.

25. szám. Tárgyaltatott a lelkészértekezlet felterjesztése kapcsán a gyülekezeti szegények, elhagyottak gondozásának kérdése.

Községülésünk kimondja, hogy ezt az ügyet javaslatlételre kiadja a zsinati előkészítő-bizottságnak, hogy ez a diakonissza intézmény kapcsán vezettessék be az egyházi életbe. De addig is, míg ez megvalósulhatna, az egyházmegyei közgyűlés elrendeli a szegényügyi bizottságok működését. Egyben üdvös dolognak látná, ha e kérdéssel kapcsolatban az Egyházkerület a nagyváradi árvaházat kerületi árvaházzá fejlesztené ki.

26. szám. Tárgyaltatott a lelkészértekezlet felterjesztése kapcsán az „egyke” veszedelme ellen való védekezés kérdése.

Községülésünk kimondja, hogy ennek meggátolására a teendők részleges felsorolását nem látja szükségesnek. Általános tájékoztatásul azonban elrendeli, hogy

igehirdelésünkben az idevágó erkölcsi igazságok és evangéliumi tanok hangsúlyozásán kívül a lelkesz társadalmi uton is törekedjék gyülekezetének tagjait felvilágosítani e fajunkat és vallásunkat pusztulással fenyegető veszedelemről.

27. szám. Tárgyaltatott a lelkeszértekezlet felterjesztése kapcsán az egyházi jellegű (presbyteri, ifjúsági) konferenciák tartásának jelentősége.

Közgyűlésünk református keresztyén-ségünk öntudatosítása, elmélyítése végett kötelezi az egyes lelkesz köröket, hogy a körzeliükbe tartozó egyházközségek presbytériumaival évenként legalább egyszer presbyteri konferenciákat tartsanak; valamint kimondja azt is, hogy az ifjúság körében hitük erősítése, öntudatos reformátussá nevelése végett ifjúsági konferenciák is tartassanak ugyancsak évenként legalább egyszer a legalkalmasabbnak vélt időben.

28. szám. Tárgyaltatott dr Ujfalusi Sándor alapítólevele, melyszerint mintegy 7000 Lei alaptőke kamatai valamelyik egyházi énekkarnak a mindenkori esperes által kiadandók.

Közgyűlésünk dr Ujfalusi Sándor tanácsbíró urnak ezen nemes célt szolgáló alapítványát köszönettel fogadja s jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti az Egyházkerülethez, melynek megtörténte után megbizza a mindenkori esperest, hogy az alapítvány évi kamatát céljának megfelelően legjobb belátása szerint kiadassa valamelyik egyházi énekkarnak s egyben az alapító leveleket megfelelő jóváhagyási záradékkal ellátja.

29. szám. Tárgyaltatott Paulik Béla nyüvedi lelkésznek lelkészi állásáról való lemondása.

Községünk Paulik Béla nyüvedi lelkésznek lelkészi állásáról való lemondását elfogadja és felhívja esperest a lelkészi állás betöltésére vonatkozó intézkedések megtételére.

30. szám. Tárgyaltatott a köröskisjenői egyház új adókulcs bevezetése iránti kérése.

Községünk a köröskisjenői ref. egyház presbytériumának 4—1928. számú s közgyűlésének 3—1928. számú határozatait, melyek szerint a folyó évtől kezdve új adókulcs bevezetését határozta el olyképen, hogy az egyházi adófizetők VII. adóosztályba soroztassanak, az E. T. III. tc. 20. §. alapján jóváhagyja.

31. szám. Tárgyaltatott a pelbárthidai egyház kérelme templom renoválás ügyében.

Községünk a pelbárthidai egyház presbytériumának 41—1928. számú határozatát, mely szerint az elgombásodás folytán megrongálódott templomfalaknak kijavítását határozta el, minthogy a költségvetésben feltüntetett 26.446 Leit kitevő javítási munkálatokra fedezetül rendelkezésre áll 29.400 Lei s így pótdókievése nem szükséges, — jóváhagyja azzal a kikötéssel, hogy a presbytérium mutassa be a vállalkozóval megkötendő garanciát biztosító szerződést az egyházmegyei elnökségnek jóváhagyás végett.

32. szám. Tárgyaltatott a paplamási-i egyház kölcsönfelmondási ügye.

Községünk a paplamási-i egyház presbytériumának 21—1928. számú név-

szerinti szavazással hozott határozatát, mely szerint a 22 % mellett kamatozó mintegy 90,000 Lei ingatlanszerzési tőkéjét 1928 október 1-re felmondja az adósoknak s ez összegért búzát vásárolván, azt helyezi ki a szokásos kamatozás mellett a református hiveknek, — indokainál fogva jóváhagyja s kötelezi az egyház vezetőségét a jegyzőkönyvben foglalt feltételek pontos betartására.

33. szám. Tárgyaltatott a révi és váradlessi missziói lelkészek jelentése.

Közügyülésünk a révi és váradlessi missziói lelkészeknek missziói köreikről beterjesztett táblás kimutatásaikat és utazási naplójukat jóváhagyólag felterjeszti a kerületi közgyűléshez, a maga részéről is utasítván a missziói lelkészeket, hogy kimutatásaikat és utazási naplójukat minden év január havában a felettes hatóságokhoz terjesszék fel.

34. szám. Tárgyaltatott Hodor István váradlessi lelkész missziói segélykérvénye.

Közügyülésünk, bár mindenben méltányolja Hodor István lelkész kérését, mely szerint részére 8—10 ezer lei missziói segélyt és a szórványokban élő hivektől páronként 1—1 véka termény szolgáltatási kötelezettséget szavazzon meg, nem állván rendelkezésére olyan alap, melyből pénzbeli segélyt kiutalhatna, kérését a maga részéről nem teljesítheti. Ellenben javasolja a kerületnek, hogy a szórványokban élő hiveket kötelezze arra, hogy a missziói lelkész részére páronként 1—1 véka terményt fizessenek és pénzbeli segély iránti kérvényét is pártolólag terjeszti fel a kerülethez.

35. szám. Tárgyaltatott a hegyközsalári lelkész kérelme községi taxák mikénti fizetése szabályozása tárgyában.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése meghallgatván a községi taxák kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság jelentését, azt egész terjedelmében elfogadja és megállapítja, hogy mivel sem az új községi taxa törvényben, sem az új közigazgatási törvényben nincs szabályozva, illetve elismerve az egyházaknak, illetve lelkészeknek az 1886. évi 22. tc. 138-ik szakaszában előirt tehermentesítése, ennél fogva ezen kérdés csak esetenként szabályozható az egyes községi tanácsok által a taxa szabályrendelet kérdésében hozandó határozatok alkalmával.

Felhívja tehát az egyházmegyei közgyűlés a lelkészeket, hogy hassanak oda, hogy a községi tanácsok ezt a kérdést a meghozandó vagy már meghozott szabályrendeleteikben, illetve határozataikban, eselleg azok módosítása által az egyházakra kedvezően szabályozzák.

Amennyiben ez nem történhetne meg és a díjlevél sem intézkedik kifejezetten ezen taxák mikénti viselése tekintetében, úgy a kérdés általános rendelkezéséig történjék az akár az állam, akár az egyházkerület részéről, a községi taxák fizetése az egyházközséget terheli.

Erről az egyházközségek az esperesi hivatal útján értesíttelnek.

36. szám. Tárgyaltatott a kisszántói lelkészi állás díjlevelének ügye.

A bihari ref. egyházmegyei közgyűlés az E. T. I. tc. 15. szakasz e) pontja és 56-ik §. k) pontja alapján tárgyalás alá vevén a kisszántói egyházközség

presbitériuma által 1927. évi december hó 8-án tartott ülésében elfogadott díjlevelet, azt többek felszólalása után egész terjedelmében elfogadja az alábbi indokok alapján:

A kisszántói ref. lelkész díjlevele, mely 1911. évben nyert megörökítést, oly természetbeni járandóságokat sorol fel, melyek idejét multák s nehezen szolgáltatathatók ki.

1907-ben az adócsökkentési segély megállapítása tárgyában felvett „rovalos kimutatás“ a rendszerint változás alá nem eső lelkészi fizetést képező természetbeni járandóságokat s az egyház által kifizetendő készpénzt összesen 465.28 koronában állapítja meg. Az adócsökkentés folytán 1908. évben megszüntetett párbérfizetés tehát közel 20 évig egyáltalán nem vette ki a régi alapon, hanem az egyházi törvény 2. törvénycikk szerinti adókulcs alapján az állami egyenes adó után %-os alapon vette ki az egyház összes szükséglete s ebben a lisztviselők járandósága is.

A természetbeni járandóságok pénzbeli értékének emelkedése folytán a presbitérium és a lelkész a költségvetés elkészítése alkalmával állandó nézeteltérésben voltak a lelkész fizetését illetőleg, mert a presbitérium ragaszkodott az adócsökkentési segély megállapításakor felvett 465.28 korona mennyiséghez. Ezen helyzetnek a lisztázása céljából, mivel a beszolgáló lelkész a kérdést rendezni nem tudta, az egyházmegyei elnökség által kiküldött világi és lelkészi tanácsbíróból álló küldöttség hosszas és kimerítő tárgyalás után elfogadtatta a presbitériummal a jelenleg becsatolt díjlevelet, amely szem előtt tartotta a régi aranykoronának megfelelő

értéket és úgy állapította meg a buza valutában való megváltását, hogy a lelkészt nem éri károsodás, tehát díjlevélcsonkítás nincs.

A díjlevélben 30% levonás azért lett alkalmazva, hogy a természetbeni járandóságok gyűlt buzából és zabból kerülven ki, azoknak fuvarozása is terhet jelent, sőt ezeknek bizonyos része ha azt a hívek szolgáltatják, nem is folyik be. A megállapított új járandóságnak 30% levonása után a váradi piac prima minőségű értékét teljes összegében kell kifizetni az egyházközségi közpénztárból a hívek által befizetett adóból.

Ily körülmények között az egyházmegyei közgyűlés az egyházközség által is megnyugvással fogadott díjlevelet elfogadta, az egyházmegyei ügyész azon kiegészítő indítványa kapcsán, hogy a javadalom értéke a fentt jelzett aranykorona értékénél kevesebb nem lehet.

Jelen díjlevél felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez is felterjesztendő.

Erről az érdekeltek értesítetnek.

37. szám. Tárgyaltott a hegyközszáldobágyi ref. lelkész évi rendes javadalmáról szóló díjlevél ügye.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése az E. T. I. tc. 15. szakasz e) pontja és az 56-ik §. k) pontja alapján tárgyalás alá vevén a dr Bodnár Gábor kiküldött tanácsbíró vezetése alatt a hegyközszáldobágyi presbiterium által elfogadott módosított díjlevelet, arra való tekintettel, hogy az új díjlevél a javadalom megcsonkítását nem tartalmazza, sőt bizonyos mértékben kiegészítését,

azt egész terjedelmében elfogadja, jóváhagyja és jóváhagyási záradékkal

ellátva az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli.

Miről az érdekeltek értesítetnek.

38. szám. Bizottsági jelentés a bihari ref. iskola IV-ik tanítói állásának szüneteltetése tárgyában.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése tárgyalás alá vevén az egyházmegyei közgyűlés 92—1927. számú határozatával a helyszínére kiküldött bizottság jegyzőkönyvi jelentését, megállapítván, hogy a tankötelesek száma az 1927—28. tanévben ténylegesen nem indokolja a IV-ik tanítói állás fenntartását jelen iskolai évre, a bizottság javaslata alapján kimondja, hogy tudomásul veszi kivételesen a folyó 1927—28. tanévre a IV-ik tanítói állás szünetelését. Szükségesnek tartja azonban, hogy a jövő tanévtől kezdve ezen tanítói állás ismétellen megszerveztessék, illetve életbelépjen s ezen célból felhívja az egyházközség vezetőségét, hogy minden lehető kövessenek el arra, hogy a ref. vallásu hivek gyermekeiket a ref. iskolába az 1928—29. tanévre irassák be. Erről a bihari ref. egyházközség az esperesi hivatal útján értesítetik.

39. szám. Tárgyaltatott a szalárdi ref. egyházközség kérése, melyben a templom és torony külső és belső falazatának kijavítására és az ezen javításhoz szükséges 100.000 Lei összegnek rendkívül adóban leendő kivételére engedélyt kér.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése az E. T. I. tc. 15. §. f) pontja és az 56. §. k) pontja alapján a szalárdi ref. egyház presbiteriumának 1928. évi március hó 4-én és az egyházközségnek 1928. évi március hó 28-án hozott határozatait, melyekben az egyházközség kimondta, hogy a templom külső-belső falazatát 100.000

Lei költsége keretén belül kijavíttatja és ezen kiadás fedezésére 100.000 Lei rendkívüli bevételt állít be az 1928. évi költségvetésbe olyképen, hogy minden egyes egyháztág minden hold földje után 50 Lei rendkívüli adót fizet, míg a földnélküli és más foglalkozással bíró egyháztagok a hidépítési költségnél használt földalap után rovatnak meg,

egész terjedelmében jóváhagyja és megerősíti.

Erről az érdekelt felek az esperesi hivatal útján értesítettnek.

40. szám. A bihari református egyházmegye rendkívüli közgyűlése 1927. évi november hó 8-án 96. sz. alatt a zsinat előkészítésével kapcsolatban elhatározta, hogy az E. T.-ek revíziójára az egyes törvényszakaszok átdolgozására permanens bizottságokat küld ki, hogy ezek megokolt és részletes javaslataikat készítsék el az e tárgyban esetleg összehívandó rendkívüli egyházmegyei közgyűlés tárgyalásának alapjául. E permanens-bizottságok közül kidolgozott munkálatot a mai napig csak a Vadai Béla esperes elnöklete alatt működő és I. tc. átdolgozásával megbízott Baka Béla, dr Ujfalusy Sándor és Szűts Aladár tagokból álló permanens-bizottság nyújtott be. Minthogy azonban a kultusztörvény parlamenti tárgyalásával kapcsolatban illetékes helyről olyan tájékoztatást nyert a püspöki hivatal, hogy a mi zsinati törvényeink elkészítésére a kultusztörvény végrehajtási utasításának megjelenésétől számított egy évi haladéko! kapunk s így mintegy 16 hónapi idő áll rendelkezésre, a törvény revíziójának sürgőssége megszűnt s így a permanens-bizottságok a revízióval nyugodtan elkészülhetnek, minthogy a zsinat is minden valószínűség szerint csak 1929 tavaszán ül össze.

A bihari egyházmegye közgyűlése tudomást szerezve a zsinat elhalasztásáról, az E. T. revíziójával kapcsolatban javaslat-tétellel megbízott és a 96—1927. sz. ha-

házi bizottsággal kiküldött permanens-bizottságokat felhívja, hogy munkálataikat az egyházmegye őszi közgyűlésére készítsék el és terjesszék be. Az I. tc. revíziójával megbízott permanens-bizottság beérkezett munkálatait a többi munkálatokkal egyidejűleg fogja tárgyalás alá venni, s az ideig ezen javaslatot az ügy előadásával megbízott Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó nyilvántartásába utalja.

Miről a 96—1927. sz. határozattal kiküldött permanens-bizottságok elnökségei és Nagy Vilmos előadó kivonaton értesítletnek.

41. szám. Olvasztatik Tarnóczi Lajos nyüvedi beszolgáló lelkész jelentése a kügypusztai iskola ügyére vonatkozólag a következőkben: „Nagyfiszteletű Esperes Ur! 120—1928. sz. felhívására kügypusztai iskola ügyében a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni:

Széles Erzsébet jelenleg helyettes állami tanítónőtől, valamint a gondnoktól nyert értesülésem szerint a múlt év őszen megjelent Kügyön a jegyző és a tanfelügyelő, amikor összehívták a lakosságot az iskolahelyiségben és kérték, hogy a lakosok adják ki, bérbe Nyüved községnek az iskolát: állami iskolahelyiség részére egy évre 10.000 lei haszonbérért. Ebben az esetben az állam az eddigi tanítónőt kinevezi helyettes állami tanítónőnek, az egyház tulajdonjoga azonban az épületen sértetlen marad, amint hogy mai napon is megvan az iskola felirata, hogy a ref. elemi népiskola. Hasonlóképen biztosították, hogy az egyház az iskolát mindenkor megnyithatja, amikor a tanítói állást betölti. Az iskola tehát a jövő iskolaévtől kezdve megnyitható, ha az állásra volna pályázó, mert helyi járulékból az állás nem tölthető be.

A község a bérbevétel óta az iskolahelyiségét kikapdoztatta és biztosítva van az istenfisztelet megtartása. A tanítás is megnyugtató, amennyiben az eddigi magyar ref. tanítónő végzi az oktatást is (a vallástanítást is).

Természetesen a tanítói állás betöltésére minden lehető meg kell tennünk, ebben az irányban a szükséges előmunkákat foganasítani fogom.

Bihar, 1928 március 1.

Kiváló tisztelettel:

Tarnóczi Lajos s. k.,
beszolgáló lelkész."

Beszolgáló lelkész fenti jelentését mindenben megerősíti a Főtiszteletű püspöki hivatalnak az esperesi hivatallal közölt 1579—1928. sz. értesítése szerint Dan Pompiliu tanügyi inspektor szóbeli közlése is, amely szerint a kügypusztai iskola ideiglenes átadásáról sem a revizorátusnál, sem az inspektorátusnál jegyzőkönyv nincsen, minthogy a nyüvedi jegyzőnek az Inspektor ur csak szóbeli megbízást adott a kügypusztai iskola helyzetének ideiglenes megoldására. Az iratokhoz van csatolva az a nyilatkozat is, amelyet 21 kügypusztai lakos református egyháztag állított ki, s amely szerint iskolájokról soha le nem mondtak, s ahhoz ragaszkodnak, amelyet a jövőben is fenn akarnak tartani.

Közgyülésünk tudomásul veszi a kügypusztai református felekezeti iskola ez évi ideiglenes helyzetére vonatkozó beszolgáló lelkészi jelentést, s elfogadva a jelentésbe foglalt javaslatot, felhívja és elkötelezi a nyüvedi egyházközséget, hogy a tanítói állás betöltésére haladéktalanul tegyen intézkedéseket, vagyis az alkalmazandó tanító díjlevelét állapítsák meg és ennek megtörténte után a pályázatot hirdessék meg.

Miről Tarnóczi Lajos beszolgáló lelkész és a nyüvedi egyházközség kivonaton értesítetnek.

42. szám. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi-bizottság jelentése az 1927—1928. tanévről.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyei tanügyi bizottságunk egyházmegyénk iskoláit körönként 1 lelkész és 1 tanítóból álló bizottsága

által f. év március havában meglátogatta [I. kör: Kádár Miklós lelk., Nagy Mihály tanító. II. Dr Bódnár Gábor lelk., Zsigó Károly tanító. III. Könyves János lelk., Zöld István tanító. IV. Kiss Károly lelk., Sándor Lajos tanító.]; észrevételeit úgy a tananyag kiválasztása s feldolgozása, mint a tanítási módszer szempontjából az érdekelt tanítókkal megbeszélés tárgyává tette, az észlelt hiányokra a helyszínen rámutatott. A fölvetett jegyzőkönyvek alapján összesítő jelentésemet van szerencsém a következőkben megtenni:

I. *Iskoláink külállapota* általában megfelel a „Szervezeti Szabályzat”-ban és a „Magánoktatási törvény”-ben megkivánt feltételeknek. Kifogás alá esnek: a hegyközszáldobágyi I—VI. o. vegyes iskola, a tanterem tisztasága szempontjából. Tűrhető állapotban van az iskolaépület: Paptamásiban, Biharszentjánoson az I—III. vegyes iskola.

II. *Iskoláink felszerelése* a múlt évihez képest jelentékeny haladást mutat. Szemléltető képek hiányoznak a biharszentjánosi I—III. vegyes iskolában, a nyüvedi I—II. v. iskolában, a pusztajlakai I—VI. v. iskolában, a posalakai I—VII. v. iskolában.

III. *Iskoláink belállapota*: A hegyközszáldobágyi I—VI. v. iskolánál nincs iskolai könyvtár, irattár. A nyüvedi egyh. I—II. o. v. iskolájába beiratkozott 22 tanuló közül 14 hivatalból az állami iskolába vitetett. A rendtartási naplók a tanfelügyelőség rendelkezése folytán bekötés céljából Nagyváradon voltak, a látogatók nem tekinthették meg. A tanmenet nem az új állami törvénynek megfelelően állított össze; tanító az új tantervet nem ismeri. Általában több iskolában csak a nyomtatott hivatalos tantervet használják, de külön kidolgozott s a helyi viszonyokhoz alkalmazott tantervet a tanítók nem csinálnak. Ez iskola belállapota általában csak tűrhetőnek minősíthető. A pelbárhidai egyh. I—VI. v. iskolájába beirt 34 tanuló közül 3 az áll. iskolába vitetett; az iskola belállapota tűrhető. A nagyszántói egyh. I—VII. v. iskolájába beirt 45 tanuló közül 7, a kishántói egyh. I—VII. v. iskolájába beirt 46 tanuló közül 13, a biharszentjánosi egyh. I—III. v. iskolába beirt 54 tanuló közül 5, a biharszentjánosi egyh. IV—VI. v. iskolába beirt 24 tanuló közül 6 vitetett át az állami iskolába; az iskolák belállapota csak tűrhető. A paptamási-i egyház

IV—VII. v. isko'ájába beirt 35 tanuló közül 3 vitetett át az állami iskolába.

IV. *A tanítás belső biztosítása*: Román nyelvből nem vizsgáltak: Bujdosó Lajos [Hkszáldobágy], Kuki Zoltán [Bihar], Simonfiné Szentpéteri Mária [Kisszántó], Kelemen Pál [Hkpályi], Nyiri Margit [Bihar]; sikertelenül vizsgáltak: Csathó Jenőné [Nagyvárad], özv. Lázár Mártonné [Nagyvárad], Bogáti Mihály esküokmánya nincs meg, Kálmán Etelka [Paptamási], Zöld István [Bihar]. Hűségesküt nem tett: Tompa Róza [Örvénd], Kiss Erzsébet [Pelbárthida], Simonfiné Szentpéteri Mária [Kisszántó], Kelemen Pál [Hkpályi], Misiczay Ilona [Hkujlak]. Nem órarend és tanmenetszerű a tanítás Nyüveden [Kovács József I—II. v. o. ban]. Kuki Zoltán bihari tanítónak többirányú mellékfoglalkozásához egyházmegyei engedélye nincs.

A tanítói fizetés az 1926 december 16-iki egyhkerületi közgyűlés által megállapított minimumot nem éri el: Pusztajlakon, Pósalakán, Paptamásiban, Nyüveden, Pelbárthidán, Biharszentjánoson, Borson, Nagyszántón, Hkpályiban, Biharon, Hkujlakon, Hkcsatárban és Siteren. Járandóságát nem kapja meg pontosan: Tompa Róza [Örvénd], Kovács József [Nyüved], Kiss Erzsébet [Pelbárthida], Kelemen Pál [Hkpályi], Kuki Zoltán [Bihar], Nyiri Margit [Bihar], Zöld István [Bihar], Eördögh Imre [Siter], Eördöghné Bodnár M. [Siter].

A tanítás eredménye: Kitűnő: Homolya Etelka [Nvárad, II. v. o.] Szabó Lajosné [Nagyv. Olaszi III. v. o.] Papp Margit [Nagyv. Olaszi IV. v. o.] Sándor Lajos [Pusztajlak I—VI. v. o.] Czegléd Sándor [Nagyszántó I—VII. v. o.] Kulcsár Márton [Hkcsatár I—II. v. o.].

Jeles: Csathó Jenőné [Nagyv. Olaszi I. v. o.], Tatár Ilona [Nagyv. Olaszi I—II. v. o.] Matkó Mária [Nagyv. Ol. V—VI. v. o.] özv. Lázár Mártonné [Nagyv. Ujv. I—II. v. o.] Kerekes Ida [Nagyv. Ujv. III—IV. v. o.] Herczeg Kálmán [Biharpüspöki III—VII. v. o.] Kelemen Etelka [Biharpüspöki III—IV. leány-o.] Kiss Béla [Mezőtelegd I—VII. v. o.] Bogáti Mihály [Örvénd IV—VII. v. o.] Kálmán Etelka [Paptamási I—III. v. o.] Széles Erzsébet [Kügy I—V. v. o.] Zöld István [Bihar II, III, V, VI. fiu o.] Petri Piroska [Hkcsatár III—VI. v. o.]

Jó: Farkasné Kabai Eszter [B. püspöki I—II. fiu o.]

Albisi Erzsébet [Bpüspöki I—II. leány o.] Tompa Róza [Örvénd I—III. v. o.] Zsigó Károly [Paptamási IV—VII. v. o.] Kiss Erzsébet [Pelbárhida I—VI. v. o.] Könyves Jánosné Mester Erzsébet [Bszentjános I—III. v. o.] Nagy Mihály [Bors I. II., IV. v. o.] Simonfiné Szentpéteri Mária [Kisszántó I—VII. v. o.] Barlabás Ida [Hkpályi I. II. v. o.] Kuki Zoltán [Bihar I. v. o.] Nyiri Margit [Bihar II—VI. leány-o.] Eördöghné Bodnár M. [Siter III—V. v. o.] Eördögh Imre [Siter I—II. v. o.] Varga Ferenc [Hkkovácsi III—VII. v. o.]

Elégséges: Bujdosó Lajos [Hkszáldobágy I—VI. v. o.] Bulbuk Ilona Pósalakán febr. 13 án vette át a tanítást, addig Neumann Ede volt a tanító, bizottság a tanulókkal nem találkozott; iskolaszéki elnök szerint az eredmény kielégítőnek minősíthető; Kovács József [Nyüved I—II. v. o.] Kalas Sándor [Bszentjános IV—VI. v. o.] Kelemen Pál [Hkpályi I—VII. v. o., oklevele nincs] Czina Sándor [Hkujlak I—VII. fiu-o.] Misiczay Ilona [Hkujlak I—VI. leány-o.]

A vallástanítás eredménye: Kitünő: Élesden [Vadai Béla]

Jeles: Fugyivásárhelyen [Fodor József], Fugyiban [Danka József], Jákóhodoson [Dr Bodnár Gábor].

Jó: M. telkiben [Nyeste István], Rév, Kakucs [Kulcsár Endre] Szalárd [Juhos Lajos].

Elégséges; Köröskisjenőben [Székely Ernő]; Váradlessen bizottsági kiszállás nem volt, a vallás-és énektanítást a lelkész végzi, 5 tanuló van. Hasonlóképen nem vizsgáltatott meg a nagyvaradi állami elemi iskolákba járó tanulók vallástanítása s m., mely magában véve napokra terjedő munka lenne s melyet a helyi iskolaszéki elnök megnyugtatónak mond.

Általában úgy iskoláink épületének karbantartása, felszerelése, mint a tanítás eredménye tekintetében, különösen pedig a vallás- és énektanítás terén a látogató bizottságok mindenike a mult iskolai évi állapotokhoz mértén számottevő haladást tapasztalt.

A látogatási jelentő-ívek „Észrevételek” rovatából jelentem a következőket: Biharon a II—VI. leány-o. vezetője: Nyiri Margit tanítónő a vasárnapi istentiszteletről növendékeivel következetesen elmarad; a vallásos és hazafias nevelésre kellő gondot nem fordít. Ugyancsak Biharon Kuki Zoltán tanító [I. v. o.] állandóan bujtogat a lelkész ellen, s fizetésének megtagadását is a lelkésznek tulajdo-

nitja; a vallásos nevelésre kellő gondot nem fordít. E megjegyzések — mint a látogatók kísérő irata mondja — a helybeli lelkész kívánságára irattak be.

Dr Bodnár Gábor és Zsigó Károly köri látogatók jelentik, hogy a tanítóság részéről a legutóbb történt gyorssegély kiosztást illetőleg itt-ott elkeseredett panaszokat hallottak. Így pl. Hkujlakon Misicay Ilona tanítónő egy banit sem kapott, bár havi 2000 Lei fizetésén kívül semmi jövedelme nincs. Igazságtalannak tartja a segély kiosztását, mert hallomásból tudja, hogy azok a tanítók és tanítónők, kiknek készpénz fizetésén kívül számottevő terménybeli, vagy földjavadalmuk is van, igen tekintélyes összeget kaptak. Kéri, hogy a következő gyorssegély felosztásánál neki is juttassanak valamit. — Csathó Jenőné és özv. Lázár Mártonné nagyváradi tanítónők kéri a nagyváradi egyház presbyteriumát, hogy a községi iskolánál eltöltött szolgálati idejük is számíttassék be a nyugdíj és korpótlék megállapításánál. Homolya Etelka kéri, hogy a nagyváradi egyház presbyteriuma — mint legrégibb alkalmazottnak — a mai viszonyoknak megfelelő lakbért állapítson meg részére. Matkó Mária és Kerekes Ida kéri a nagyváradi egyház presbyteriumát, hogy állásuk rendszeresíttessék.

Nagyváradon, 1928 április hó 24 én.

Teljes tisztelettel

Kiss Károly,

ref. lelkész,

egyházmn.-i tanügyi biz. elnök.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése az egyházmegyei tanügyi-bizottság jelentését általánosságban megnyugvással veszi tudomásul és elismerését fejezi ki a ref. egyház iskoláinak érdekében anyagi áldozatot hozó és minden lehetségest megtevő egyházközségeknek, valamint a tanításban kitűnő és jeles eredményt elért tanító és tanítónőknek, viszont nagyobb buzgóság kifejlésére serkenti a csak elégséges eredménnyel működőket.

Az egyházmegyei közgyűlés fölhívja azon egyházközség presbilériumait, me-

lyeknek iskolaépületei lisztaság szempontjából kifogásolhatók, illetve csak tűrhető állapotban vannak s felszerelésük hiányos és pedig a hegyközsáldobágyi, paptamási-i és biharszentjánosi egyházközségeket, hogy a hiányokat a lehető legrövidebb idő alatt pótolják.

Tekintettel pedig arra, hogy egyenesen megdöbbenők azok a számok, melyek arról beszélnek, hogy a késedelmes beiratkozás következtében mily sok tanuló volt kénytelen elhagyni felekezeti iskolánkat, az egyházmegyei közgyűlés az esperes útján felhívja az egyházközségek lelkipásztorait, tanítóit és presbiteriumait, hogy saját hatáskörükben teljes buzgósággal igyekezzenek oda hatni, miszerint minden ref. szülő a törvény által megszabott határidőn belül beírassa a ref. iskolákba a gyermekét és meg ne ismétlődjenek az e tanévben tanügyünknek oly nagy károkat okozó mulasztások. Ez alkalommal felhívja a közgyűlés Kovács József nyüvedi tanítót, hogy a tanmenetet az új állami iskolai törvénynek megfelelően állítsa össze s a jóváhagyott órarend s tanmenete szerint tanítson. Felhívja a közgyűlés a román nyelvből nem vizsgázott vagy sikertelenül vizsgázott tanítókat és tanítónőket, hogy úgy a magok, mint a tanítás érdekében a román nyelv minél tökéletesebb elsajátítására teljes erővel törekedjenek, hogy a legközelebbi vizsga alkalmával sikerrel vizsgázhassanak. Hasonlóképen felhívja az egyházmegyei közgyűlés a hűségeskűt le nem tett tanítókat a hűségeskű letételére.

Az egyházmegyei közgyűlés felhívja azon egyházközségek presbiteriumait, melyeknél a tanítói fizetés nem éri el az 1926. évi december 16-iki egyházkerületi közgyűlés által megállapított minimumot

(falun 2932 Lei 50 bani, városon 3840 Lei) vagy a tanító fizetését nem szolgáltatják ki rendesen, hogy ezen kötelezettségeiket lelkiismeretesen teljesítsék.

Kuki Zoltán bihari tanító felhivatik, hogy mellékfoglalkozásának engedélyezését az egyházmegyétől kérje ki.

Az egyházmegyei közgyűlés elrendeli, hogy a Nyiri Margit és Kuki Zoltán bihari tanítók ellen felhozott súlyos vádak tüzetesebb bevizsgálására egy lelkészi és egy világi tanácsbíróból álló bizottság küldessék ki. Misicai Ilona hegyközujlaki tanítónőnek a gyorssegély kiosztása elleni panasza az esetleg újabb segélyt kiosztó bizottságnak figyelmébe ajánlatik. Végül az egyházmegyei közgyűlés a nagyváradi egyház presbiteriumának jóakaratu figyelmébe ajánlja Csathó Jenőné, özv. Lázár Mártonné, Homolya Etelka, Matkó Mária és Kerekes Ida nagyváradi tanítónők véglegesítés iránti kérelmét.

43. szám. Tárgyaltatott a belmissziói bizottság jelentése.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s minthogy az egyes lelkészi hivatalkok jelentéseiket részben be sem küldték, részben hiányosan terjesztették fel, ezen kérdéssel az őszi közgyűlésen fog behatóan foglalkozni, annál is inkább, mert a jelentő-ívek a vasárnapi iskola és bibliakörök megszervezésére nézve csak most lettek szétküldve a lelkészi hivatalkokhoz.

44. szám. Tárgyaltatott dr Bodnár Gábornak belmissziói előadói lisztiségéről való lemondása.

Közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy az egyetemes egyháznak s közelebbről

egyházmegyénknak eme nehéz napokban nagy szüksége van az ilyen kipróbált erőkre, nem fogadja el dr Bodnár Gábornak az egyházmegyei belmissziói előadói liszttségéről való indokolás nélküli lemondását, hanem kéri őt ezen lisztségének további betöltésére.

45. szám. Tárgyaltatott a számvevőszék előterjesztése az egyházak 1927. évi zárszámadásairól.

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék jelentése alapján az élesdi, pusztajlaci, telegdi, fugyi-i, fugyivásárhelyi, biharpüspöki-i, paptamási-i, hegyközcsalári, nagyváradi, mezőtelki-i, örvéndi, révi, nagykakucsi, borsi, köröskisjenői, pelbárthiadi, siteri, bihari, nyüvedi, hegyközkovácsi-i, jákóhodosi, szalárdi egyházak számadásait jóváhagyja.

46. szám. Tárgyaltatott a biharszentjánosi, kishántói, nagyszántói és hegyközujlaci egyházak azon kérelme, hogy a számadásoknak április 1-ig való be nem terjesztése miatt, a felhozott indokok alapján, a késedelemért kiróvott 500 Lei pénzbírságtól az egyházmegyei közgyűlés tekintsen el.

Előadó javaslatára egyházmegyei közgyűlés a felhozott indokok alapján a kiróvott pénzbírság behajtásától jelen esetben eltekint, de egyben figyelmezteti az érdekelt egyházközségeket, hogy a jövőben hasonló eset elő ne forduljon, mert a késedelemnek nem fog helyt adni. A számadások pedig elkészítve június 1-ig beadandók.

47. szám. Tárgyaltatott a számvevőszék jelentése az egyházmegyei alapok és alapítványok 1927. évi számadásáról és megvizsgálásáról. Az említett alapok és alapítványok állaga számszerűleg a következő:

A)

1. Közigazgatási pénztár:

Bevétel	---	---	153,391	Lei	01	b.
Kiadás	---	---	146 488	"	93	"
Maradvány			6,902	Lei	08	b.
Vagyon			31,140	"	05	"
Szaporulat			2,423	"	57	"

2. Lelkeszi gyámolda:

Bevétel	---	---	20,642	Lei	10	b.
Kiadás	---	---	17,542	"	40	"
Maradvány			3,099	Lei	70	b.
Vagyon			66,106	"	70	"
Szaporodás			10,269	"	60	"

3. Tanítói gyámolda:

Bevétel	---	---	2,606	Lei	66	b.
Kiadás	---	---	2,052	"	38	"
Maradvány			554	Lei	28	b.
Vagyon			16,545	"	48	"
Szaporodás			1,046	"	62	"

B)

I. Révi missziói alap:

Bevétel	---	---	494	Lei	13	b.
Kiadás	---	---	51	"	29	"
Maradvány			442	Lei	84	b.
Vagyon			1,000	"	—	"
Szaporulat			2	"	50	"

II. Nagytótfalui alap:

Bevétel	---	---	5,716	Lei	79	b.
Kiadás	---	---	5,646	"	05	"
Maradvány			70	Lei	74	b.
Vagyon			29,275	"	49	"
Szaporulat			3,201	"	27	"

III. Lelkészi temetkezési pénztár :

Bevétel	---	---	---	19	Lei	10	b
Kiadás	---	---	---	14	"	90	"
Maradvány				4	Lei	20	b.
Vagyron				308	"	10	"
Szaporulat				14	"	90	"

IV. Egyházmegyei könyvtár-alap :

Bevétel	---	---	---	1,034	Lei	46	b.
Kiadás	---	---	---	988	"	95	"
Maradvány				45	Lei	51	b.
Vagyron				3,211	"	16	"
Szaporulat				240	"	15	"

V. Dr Imre Sándor-alap :

Bevétel	---	---	---	788	Lei	35	b.
Kiadás	---	---	---	232	"	78	"
Maradvány				555	Lei	57	"
Vagyron				3,224	"	27	"
Szaporodás				328	"	12	"

VI. Boross Gáborné-alap :

Bevétel	---	---	---	279	Lei	84	b.
Kiadás	---	---	---	20	"	60	"
Maradvány				259	Lei	24	b.
Vagyron				2,421	"	24	"
Szaporodás				53	"	40	"

VII. Tűzkárbiztosítási pénztár :

Bevétel	---	---	---	22	Lei	90	b.
Kiadás	---	---	---	22	"	—	"
Maradvány				—	Lei	90	b.
Vagyron				743	"	90	"
Szaporulat				22	"	—	"

VIII. Fugyivásárhelyi iskola-alap :

Bevétel	---	---	---	508	Lei	94	b.
Kiadás	---	---	---	341	"	24	"
Maradvány				167	Lei	70	b.
Vagyron				1,029	"	70	"
Szaporodás				—	"	—	"

IX. Egyházmegyei Lelkészegyesületi alap:

Bevétel	---	---	---	3,346	Lei	25	b
Kiadás	---	---	---	3,143	"	—	"
Maradvány				203	Lei	25	b
Vagyron				3,443	"	25	"
Szaporodás				1,819	"	—	"

X. Sulyok István-alap:

Bevétel	---	---	---	20,668	Lei	70	b.
Kiadás	---	---	---	20,065	"	—	"
Maradvány				603	Lei	70	b.
Vagyron				30,691	"	70	"
Szaporodás				14,853	"	—	"

XI. Radnóthy-alap:

Bevétel	---	---	---	74	Lei	55	b
Kiadás	---	---	---	—	"	90	"
Maradvány				73	Lei	65	b
Vagyron				137	"	45	"
Szaporodás				11	"	10	"

XII. Váradpósai egyházi alap:

Bevétel	---	---	---	4,254	Lei	36	b
Kiadás	---	---	---	3,133	"	46	"
Maradvány				1,120	Lei	90	b
Vagyron				11,315	"	90	"
Szaporodás				1,503	"	54	"

XIII. Bari József-alap:

Bevétel	---	---	---	71	Lei	25	b.
Kiadás	---	---	---	51	"	75	"
Maradvány				19	Lei	50	b.
Vagyron				495	"	25	"
Szaporodás				51	"	75	"

XIV. Tatarosi perselypénz:

Bevétel	---	---	---	6	Lei	45	b.
Kiadás	---	---	---	6	"	45	"
Maradvány				—	Lei	—	"
Vagyron				84	"	95	"
Szaporodás				6	"	45	"

XV. Dr Ujfalusi Sándor-alap:

Bevétel	— — —	2,330	Lei	—	b.
Kiadás	— — —	2,330	"	—	"
Maradvány		—	Lei	—	b.
Vagyron		5,888	"	—	"
Szaporodás		2,330	"	—	"

XVI. Bartos egyhm. alap [Hodos]:

Bevétel	— — —	206	Lei	26	b.
Kiadás	— — —	95	"	29	"
Maradvány		111	Lei	—	b.
Vagyron		500	"	—	"
Szaporodás		—	"	—	"

XVII. Fráter [Tisári]-alap:

Bevétel	— — —	60	Lei	93	b.
Kiadás	— — —	—	"	90	"
Maradvány		60	Lei	03	b.
Vagyron		110	"	03	"
Szaporodás		11	"	10	"

XVIII. Váradlessi lelkész-javadalmi alap:

Bevétel	— — —	234	Lei	44	b.
Kiadás	— — —	199	"	20	"
Maradvány		35	Lei	24	b.
Vagyron		900	"	—	"
Szaporodás		—	"	—	"

XIX. Bartos iskolai alap [Hodos]:

Bevétel	— — —	746	Lei	50	b.
Kiadás	— — —	155	"	50	"
Maradvány		591	Lei	—	b.
Vagyron		500	"	—	"
Szaporodás		—	"	—	"

Az egyházmegyei közgyűlés az alapok és alapítványokra vonatkozó 1927. évi számvevői zárszámadást és jelentést tudomásul veszi.

48. szám. Tárgyalatott egyházmegyénk 1928. évi költségvetési előirányzata a következő előterjesztés szerint:

A) Fedezet:

1. Közigazg. járulék 47280 lélek után á 1 leu	Lei 47,280
2. 4 perselypénz bevétele --- --- ---	" 500
3. Változás és bekebelezés --- --- ---	" 400
4. Kölcsönök kamataiból --- --- ---	" 4,500
5. Betétek kamataiból --- --- ---	" 150
6. Nyomtatványok árából --- --- ---	" 1,500
7. Jegyzőkönyvek árának visszafiz. á 150 Lei	" 4,500
8. Birságból --- --- ---	" 1,000
9. Egyházmegyei alapokból 1% kezelési költség	" 800
Összesen:	Lei 60,630

B) Szükséglet:

I. Személyi:

1. Esperesi tiszteletdíj --- ---	Lei 6,000
2. Ügyészi " --- ---	" 1,000
3. Pénztárnok " --- ---	" 6,300
4. Jegyzők " [á L. 600] ---	" 2,400
5. Számvevőszéki elnök tiszt. díja " ---	600
6. Számvevők tiszt. díja [á L. 500] " ---	2,000
Lei 18,300	Lei 18,300

II. Dologi kiadások:

1. Esperesi iroda szükségleteire ---	Lei 4,000
2. Jegyzőkönyvek nyomtatására " ---	17,000
3. Adóra --- --- ---	" 600
4. Esperesi iroda bére és fűtése " ---	3,000
5. " " takarítása ---	" 1,440
6. " " kisegítő munk. " ---	10,000
7. Vegyes kiadásokra --- ---	" 1,000
Lei 37,040	Lei 37,040

III. Napidijak :

1. Egyházlátogatók költségei	—	Lei	3,000
2. Kerületi képviselők napidija	—	„	500
3. Iskolalátogatók napidija	—	„	1,500
4. Révi missziói segély	—	„	200
		Lei	5,200
		Lei	5,200
Összes kiadás:			Lei 60,540
A költségvetés szerinti összes bevétel	—	Lei	60,630
A költségvetés szerinti összes kiadás	—	„	60,540
Előírányzott felesleg			Lei 90

Egyházmegyei közgyűlésünk az 1928. évre előterjesztelt költségvetést tudomásul veszi és azt elfogadja, miről Fodor József egyházmegyei pénztárnokot kivonaton értesíti.

49. szám. Tárgyaltatott Fodor József egyházmegyei pénztárnok kérelme a nagyvárad református Tanítónő-képző-intézet kölcsönkamat visszafizetése tárgyában.

A bihari egyházmegye közgyűlése megkeresi a nagyvárad református egyházat, hogy a 12.887 leit, továbbá ezen összegnek törvényes kamatait fizesse vissza az egyházmegyei közpénztárnak, úgy mint ahogy tette ezt a nagyszalontai egyházmegyének is.

Ezen határozatról a nagyvárad református egyházat a bihari református egyházmegye elnöksége kivonaton értesíti.

50. szám. Tárgyaltatott Szűcs László hegyközcsatári lelkész kérelme mellékfoglalkozás engedélyezése iránt.

Egyházmegyei közgyűlés Szűcs László hegyközcsatári lelkész azon kérelmét, hogy az ottani Hitelszövetkezethél, mint igazgatósági tag hetenként minden szerda délután a könyvelői teendőket végezhesse — teljesíti, de azon határozott kikötéssel,

hogy ezen munkálat végzése a lelkesi szolgálatok pontos elvégzését nem befolyásolhatja.

Ezen határozatról Szücs László hegyközcshatári lelkesz urat az egyházmegyei közgyűlés kivonat alakjában értesíti.

Hitelesítettett Nagyváradon, 1928. évi május hó 7-én.

Vadai Béla,

esperes, egyházi elnök.

Telegdi József,

egyhm. gondnok, világi elnök.

Udvarhelyi Béla,

Török Győző,

em. tanácsbírók.

Baka Béla,

Kádár Miklós,

Dr Soos István,

Vargha László,

jegyzőkönyvvezetők.

Birósági ügyek.

(1928 április 25-én.)

51. szám. Tárgy: Zimányi Gyula révi lakos felebbezése a bihari ref. egyházmegyei elnökség 1928. évi március hó 23-án kelt 207—1928. számú végzése ellen.

VÉGZÉS:

A bihari ref. egyházmegyei bíróság Zimányi Gyula révi lakos felebbezése alapján tárgyalás alá vevén a bihari ref. egyházmegyei elnökség 1928. évi március hó 23-án kelt 207—1928. számú végzését, azt egész terjedelmében jóváhagyja és megerősíti.

INDOKOK:

Zimányi Gyula révi s.-jegyző 2 irányu vádat emelt Kulcsár András révi ref. lelkész ellen és pedig

1. hogy Mánú Gáborné ellen rágalmazó híreket terjesztett,

2. hogy az ő hivatali működésével és erkölcsi életével kapcsolatban nevezett lelkész szintén kompromittáló kijelentéseket tett, bejelentvén, hogy ezen tényekért úgy ő, mint Mánú Gáborné tettelesen elégtételt vettek maguknak.

Az egyházmegyei elnökség a lelkész bejelentéséből, de meg a panaszból is megállapítván, hogy a lelkész ellen durva inzultus követtezett el épen a feljelentők részéről, a lelkész privát természetű állítólagos cselekedetei miatt, mely tények elbirálása polgári bíróság hatáskörébe

lartozik, a fegyelmi eljárás megindítását mellőzte.

Az ez ellen beadott felebbezés folytán az egyházmegyei bíróság az iratokat tanulmányozás alá vevén,

megállapítja, hogy mivel Mánu Gáborné, ki a feljelentésben csak mint tanu szerepelt s így feljelentőnek különben sem tekinthető, nem azonosítja magát a többi panaszossal, a Püspök urhoz beadott külön beadványa szerint s így feljelentőnek csak Zimányi Gyula tekinthető, ki jóllehet elismeri felebbezésében, hogy senki önmaga bírója nem lehet, mindazonáltal saját maga az állítólagos sértésekért tétleg vett magának elégtételt. Tekintettel pedig arra, hogy a lelkész részéről az iratok szerint nem követtetett el olyan cselekmény, mely az E. T. V. tc. 34. és 1—10. pontjában előirt fegyelmi vétségek bármelyikét ki meritené, sőt ellenkezőleg vele szemben történt inzultus, melyért az elnökség szóbeli bejelentése szerint már polgári bíróság előtt elégtételt kért,

ennélfogva az E. T. V. tc. 67. §. alapján az egyházmegyei bíróságnak az eljárást vele szemben megszüntetni, illetve az egyházmegyei bíróság elnökségének fent hivatolt számú végzését jóváhagyni kellett.

52. szám. Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Czina Sándor hegyközujlaki református tanító adófelebbezés tárgyában 52—1928. sz. alatt beadott panasz alapján a hegyközujlaki református egyházközség ellen a következő

HATÁROZATOT HOZTA :

Czina Sándor hegyközujlaki református tanító egyházi adóját az eredetileg kivetett 1020 leiről 720 leire leszállítja, mivel a múlt évben is ilyen adóval róvatott

meg és mert beigazolást nyert, hogy nevezett lanító javadalmi földjeiből 5—6 kat. hold nem használható és így nem jövedelmez, míg a többi földet pedig feles haszonbérre adta ki.

53. szám. A bihari ref. egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság Holkó József pelbárhidai ref. lelkész panaszosnak a pelbárhidai ref. egyházközség ellen lelkészi fizetésnek és terménymegváltásnak, valamint 500 lei lelkész gyámintézeti fenntartó, járuléknak az 1928. évi költségelőirányzatba felvétele, továbbá a kongruából levont 500 lei 1927. évi lelkész, gyámintézeti járulék és a lelkészlak meszeltetése fejében általa kifizetett 100 lei visszafizetése iránti ügyében alulírott napon és helyen tartott ülésében a következőképen

ITÉLT :

A bihari ref. egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság kötelezi a pelbárhidai egyházközséget, hogy Holkó József lelkész által készpénzfizetése és terménymegváltási járandóság címén, mérsékelten felszámított 14.665 leit, továbbá az 1928. évről esedékes 500 lei lelkészi gyámintézeti fenntartói járulékot az 1928. évről készített költségelőirányzatba haladéktalanul illesszék be. Lelkészt felhívja, hogy ennek megtörténtét 15 nap alatt espereshez jelentse. Kötelezi a pelbárhidai egyház panaszlottat, hogy Holkó József lelkész kongruájából levont 500 leit, mint az 1927. évről esedékes lelkész gyámintézeti járulékot 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett nevezett lelkésznek fizesse meg.

A lelkészlak belsejének meszeltetéséért lelkész által kifizetett 100 lei visszatérítésének kötelezettsége alól panaszlott egyházközséget felmenti.

INDOKOLÁS:

Panaszos lelkésznek készpénzfizetés és terménymegváltás iránti igénye az iratokhoz hitelesített másolatban becsatolt, az egyházközség által elfogadott díjlevelén tehát kétoldalu jogügyleten alapul s bár az E. T. I. c. 115. §. értelmében a díjlevelen alapuló járandóságok semmi módon és címen nem szállíthatók alá, csupán azon indokból, mert panaszos lelkész mérsékelten csak 14.665 leit helyez követelésbe, ezen összegnek, valamint a felsőbb hatósági rendelkezésen és a lelkész gyámintézeti alapszabály 8. §. c) pontjában foglalt intézkedésen alapuló 500 lei fenntartói járuléknak a költségelőirányzatba beállítására panaszlott kötelezendő volt.

A lelkész kongruájából levont, 1927. évről esedékes 500 lei lelkész gyámintézeti fenntartói járulékot panaszos lelkész az egyházközség helyett fizetvén ki: annak 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett leendő visszafizetésében panaszlottat marasztalni kellett.

A lelkészlak belsejének kimeszeléséért a lelkész által kifizetett 100 lei visszafizetésének kötelezettsége alól panaszlott egyházközség felmentendő volt, mivel ezen munkálatról, — mely különben sem tartozik az egyházi épületnek az E. T. III. tc. 4. §. b) pontjában előírt javítási és fenntartási munkálatai közzé, — gondnok értesítve nem lett.

54. szám. A bihari református egyházmegye közigazgatási bírósága 1928. április 25-én tartott rendes ülésében a nagyváradi réti parochialis kör lemondott presbyterei részéről a választás ellen a nagyváradi presbyteriumhoz benyújtott és a közigazgatási bíróság elé felterjesztett panasza tárgyában a következőleg

VÉGZETT:

Az egyházmegyei bíróság az előterjesztett beadványt nem tekinti az E. T. I. tc. 37-ik §-ban meghatározott olyan panasznak, amely a választási eljárás vagy valamelyik presbyter megválasztása ellen emelt panasz fogalma alá esik, miért is azt végzéssel visszautasítja és az iratokat a nagyváradai presbytériumnak visszaküldeni rendeli.

55. szám. A bihari ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Paulik Béla nyüvedi ref. lelkész ellen, a bíróság elnöksége által 35—1928. szám alatt, 1928. évi január hó 16-án elrendelt felfüggesztés bejelentése tárgyában, alólirott napon és helyen tartott ülésében a következő

VÉGZÉST HOZTA:

A fegyelmi bíróság az elnökség által az E. T. V. tc. 133. §-nak negyedik bekezdése értelmében bejelentett eme felfüggesztést, az E. T. V. tc. 135. §-nak utolsóelőtti bekezdése alapján megszünteti.

A fegyelmi eljárás hivatalból lefolytatását a fennforgó ténykörülmények mérlegelése indokából mellőzi.

Az iratokhoz csatolt s szabályszerűen kiállított nyilatkozatot, melyben Paulik Béla a nyüvedi lelkészi állásról lemond: ezen lemondás elfogadása és a további szükséges intézkedések elrendelése céljából az egyházmegyei közgyűléshez átteszi.

56. szám. A bihari ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság dr Gyenge János volt nagyváradai segédlelkész ellen, a bíróság Elnökségének 55—1928 szám alatt 1928. évi január hó 26-án elrendelt felfüggesztő végzésének bejelentése tárgyában alulírott napon és helyen tartott ülésében a következő végzést hozta:

VÉGZÉS :

A fegyelmi bíróság az Elnökségnek 55—1928. szám alatt 1928. évi január hó 26-án kelt azon végzését, mely által dr Gyenge János egyházi tisztviselőt a nagyváradai réti paróchiális körben viselt segédlelkészi állásától az E. T. V. tc. 132. §-ba, továbbá az 53. számú egyházkerületi szabályrendeletbe s 290—1907. számú egyházkerületi határozatba ütköző vétségei miatt felfüggesztette — jóváhagyja.

INDOKOK :

Igy kellett határozni, mivel dr Gyenge Jánosnak a fenti törvényszakasz s szabályrendeletbe ütköző vétségei: mint a püspöki áthelyezés elleni nagyfoku engedetlensége és a nagyváradai ref. egyházközség belső békességét felforgató törekvései közismert dolgok s további bizonyításra nem szorulnak.

57. szám. A bihari református egyházmegye fegyelmi bírósága a nagyváradai presbytériumnak, mint panaszosnak, dr Gyenge János felfüggesztett nagyváradai segédlelkész panaszlott elleni fegyelmi bírósági ügyében az 1928. évi április hó 25-én Nagyváradon megtartott tárgyalás után az alábbi

ÍTÉLETET HOZTA :

A bihari egyházmegye fegyelmi bírósága dr Gyenge János volt nagyváradai segédlelkészt az E. T. V. tc. 34-ik szakaszának a) pont 1, 2, 3, 4, 5. és 10-ik pontjaiba ütköző súlyos vétségek miatt bűnösnek mondja ki és őt az E. T. V. tc. 35. §-ának é) pontja értelmében az egyházi hivatal viselésétől véglegesen megfosztja, az I. tc. 141-ik szakasza 4-ik bekezdésének értelmében a bíróság lelkészi oklevelét érvénytelennek nyilvánítja, mellékbüntetés-

ként alkalmazva az V. tc. 35-ik §-nak f) pontját, mely szerint a választás és választhatóság jogától 5 évi időtartamra mint egyháztagot megfosztja. A fegyelmi eljárás folyamán költségek nem merültek fel.

INDOKOK:

1. Panaszlott dr Gyenge János ellene szegült a 204—1928-I. sz. püspöki kirendelésnek, mely őt segédlelkészi minőségben Szatmárhegyre áthelyezte, ezt az ellenszegülést írásban lefektette és a Nagyvárad Napló című ujság f. évi 18-ik számában publikálta.

2. A nagyvárad református egyház tagjait az egyház elleni engedetlenségre és az egyházközségtől való elszakadásra biztatta.

3. A román katonai és polgári hatóságoknak közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatában bejelentette, hogy „presbyteri Szabad Egyház“ név alatt új protestáns egyházat alakított; továbbá, hogy ezen új egyház lelkészéül magát megválasztatta és ilyen minőségben istentiszteleteket tartott, lelkészi funkciókat végzett.

4. A helyébe kinevezett segédlelkészt az állami hatóságok félrevezetése és támogatása mellett, rendőri karhatalom igénybevételének emlegetésével az istentisztelet tartásában megakadályozta.

5. Mint a szabad egyház papja a hivatalos egyházat gunyos tartalmú egyházi beszédben pellengére állította.

6. A nagyvárad egyház belső békeségét eme forradalmi ténykedései által feldulta és a romániai református egyház mai siralmas helyzetében a hiveknek az egyházi szervezetek és felsőbbiségek iránti bizalmát, ragaszkodását és engedelmessé-

gét nemcsak a nagyváradi egyházközségben, hanem az országban nyilvánosságra jutás következtében másutt is megbántotta.

Mindezen felsorolt tényei által az E. T. V. tc. á. 1, 2, 3, 4, 5. és 10-ik pontjaiba ütköző legsúlyosabb vétségeket követte el, miután nevezett a fennálló törvények rendelkezései ellenére ugyanazon hitelvek hirdetésére megengedhetetlenül alakított új szervezetet és ezzel a törvényes egyház hiveinek békéjét megzavarva, a belmisszió valódi céljával és lényegével homlokegyenest ellenkező irányu működést végzett. És tette mindezt a törvényes egyház kebelében viselt segédlelkészi minőségben, melyről le nem mondott, sem pedig a református egyházból a törvényben előirt alakszerűségek között ki nem lépett.

A fentebb lefektetett tényállás alapján tehát a legszigorubb büntetést kellett alkalmazni, arra tekintettel is, hogy már egy ízben lelkészi jellegétől megfosztatott

58. szám. A bihari ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a jákóhodosi ref. egyház presbytériuma panaszosnak Jancsó Aladár állami tanító ref. kántor és vallástanító panaszlott elleni fegyelmi ügyében alulírott napon és helyen a következő

VÉGZÉST HOZTA:

A fegyelmi bíróság a felek között létrejött s a tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt ama egyességet, melynek értelmében Jancsó Aladár panaszlott kötelezte magát, miszerint a jákóhodosi ref. egyház presbytériumától ünnepélyesen bocsánatot kér s ezenfelül a vizsgálattal felmerült 300 lei költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett kifizeti: az E. T. V. tc. 105.

§-nak 7. pontja alapján jóváhagyja. Ezen jóváhagyás által az egyesség az E. T. V. tc. 93. §. értelmében jogerős ítélet hatályával bir.

Kelt a bihari ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának Nagyváradon 1928 április hó 25. napján tartott ülésében.

Vadai Béla,

esperes, egyházi elnök.

Telegdi József,

gondnok, világi elnök.

Vargha László,

jegyzőkönyvvezető.

Hitelesítették :

Nagyváradon, 1928 május hó 7-én.

Vadai Béla,

esperes, egyházi elnök.

Telegdi József,

egyhm. gondnok, világi elnök.

Udvarhelyi Béla,

Török Győző,

em. tanácsbírák.

BOKROSS BENEDEK

1840—1928.

Születése még beleesik nemzete nagy reform kor-szakába. A szabolcsmegyei Téthen édesapja tekintélyes lelkipásztor, akit a falu híres földesurával, Bónis Sá-muella, meleg együttérzés fűz össze. Mig a tudós pap s az európai műveltségű földes ur csöndes beszélgetés közben meghányják-vetik az akkori mozgalmas idők eseményeit, a pap fia a kastély kertjében játszadozik a földes ur fiával... A kedves téthi napoknak édesatyja hirtelen halála vetett véget, aki 1852-ben, alig ötvenkét éves korában hagyja özvegységre feleségét, árvaságra gyermekeit. Ezzel a mi Bokross Benedekünkre kemény küzdelmekkel teljes napok következnek. Édesanyja Petneházára költözik, ő pedig István bátyjával, a későbbi bírári rektorral együtt, a debreceni kollégiumba kerül. Sok nélkülözések között nevedett. Már gyermek-korától fogva maga tartotta fenn magát: szép írásával, másolgatásokkal, majd nevelősködéssel keresi kenyerét.

A theológia elvégzése után Komádiba ment rek-toriára, ahol egy csapásra véget ér az ifjukur nyomoru-sága, a sárréti humus oly gazdagon, olykor huszonöt magot adva ontja áldását, hogy az ifju tiszteletes rektor félre is tehetett belőle későbbi szükesztendőkre.

Ez a bölcs előrelátás helyénvaló volt, mert a Sár-rétről a sovány Hegyközsre költözött, Csatárra, a munka-képtelen Makó József mellé, akit mint segédlelkész, évi ötven forintokért szolgál.

Ha pénzbeli fizetése csekély volt is, de annál bő-ségesebb jutalmat nyert a lelkész leányának szívében. Hegyközsárdobágyra választatván lelkésznek, ide hozta el azt az áldott jólelket, aki egy hosszú életen át volt néki gondos, takarékos, hűséges felesége, hogy meg-tapasztalja az ige igazságát: a derék asszony koronája

az ő férjének, ... ára sokkal felülhaladja az igaz gyöngyöket! — Hogy a száldobágyi szükös lelkészi fizetésből kilenc gyermeket felnevelhetett, ezt — Isten után — jó feleségének köszönhetette! Ezt a jó élettársat 1917-ben veszti el. A nagy csapás után élettereje hanyatlani kezd, pedig életében alig-alig volt beteg. Majd 1926-ban elveszti egyik leányát is s az árnyék egyre sötétebb lesz körülte. Ám élte fogytaig őrhelyén marad. Még új év napján is hirdette az ígét abban a kathedrában, ahol 55 éven át nem szünt meg dicsérni az Urat. Pár nap múlva ágynak dől a fáradt test, hogy tiz napi szenvedés után: január 13-án hazatérjen az örökkévalóságba.

Élete folyását a hűséges sáfárkodás, szerénység és szeretet jellemzi. Egyházát a szegényes viszonyokhoz mértén rendben tartja; a templomot félszázadon felülhaladó szolgálati ideje alatt kétszer renováltatja; iskolát, lelkészlakot építtet. Szerette faluját, amelynek gondját reá bízta az Ur. Kedves volt lelkének faluja határa, a határ minden lankája, völgye, szőlőskertje, a selymes fűvű rét, az árnyas tölgyerdő egyaránt. A szabad természet szeretete valami természetes derűtséggel töltötte be lelkét. Ha sétapálcájával, mosolygó orcájával, fején a vénség szép és ékes koronájával besétált Nagyváradra, mintha az a magyar ruhában járó, csizmában lépő bizonyos történeti patinával bíró elmúlt világ elevenedett volna fel, amely gyermekkorunkban még körülvelt minket, s amely lassan elmúlt, egyedül ő maradt belőle tanuul.

Tele volt a szíve szeretettel s ezzel a szeretettel fedezgette el hiveinek gyarlóságát, akik benne már csak a sok esztendő alatt roskadozó aggot látták.

Lelke közel érezte magát Urához. Halála előtt néhány perccel még tiszta, érthető szavakkal szólt leányaihoz: „Jézus az ajtó előtt vár reám. Megyek. Isten veletek.”

Elment. Jézus szava visszhangzott lelkében: „Ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is”.

Áldott legyen emlékezete.

Csérnák Béla.

